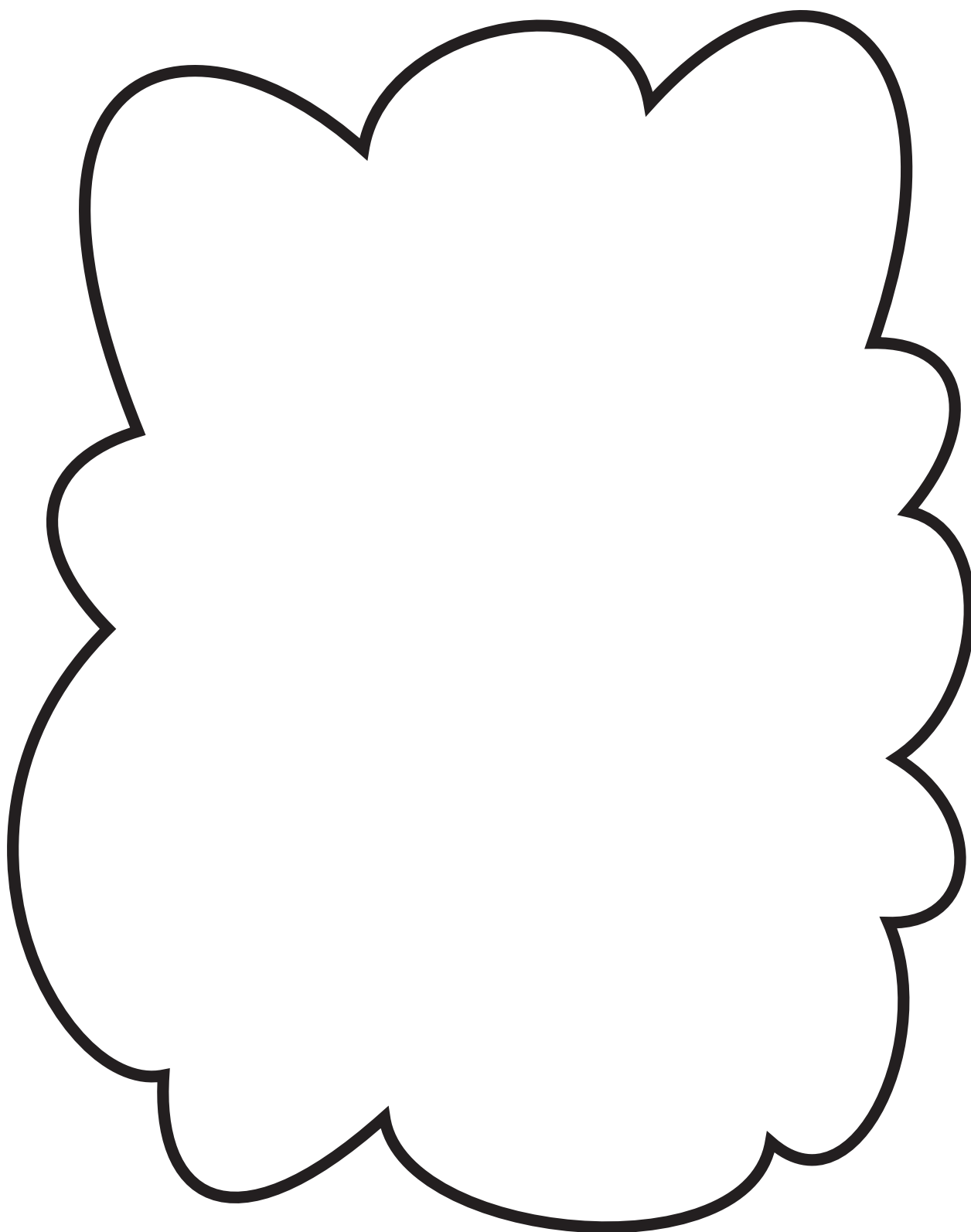

SIÓDME NIEBO

HISTORIA MAYI LIN

JOSHUA GUILD

Co byś zrobiła, gdyby ktoś ci powiedział, że nie możesz czegoś osiągnąć, bo jesteś za młoda, albo nieodpowiedniej płci? Jak byś zareagowała, gdyby ludzie mówili, że nie jesteś dość dobra albo inteligentna tylko ze względu na to, gdzie urodzili się twoi rodzice? Kiedy Maya Lin miała zaledwie 21 lat, zetknęła się właśnie z taką sytuacją. Co niezwykle, była w stanie pokonać te negatywne reakcje dzięki swemu talentowi, odwadze i wyraźnej wizji, i została jedną z najbardziej szanowanych architektów świata.

Maya Lin dorastała w mieście Athens w Ohio. Jej rodzice urodzili się w Chinach i wyemigrowali do Stanów Zjednoczonych. Jej ojciec, Henry Lin, był artystą, a jej matka, Julia, poetką. Obydwoje byli profesorami Ohio University.

W szkole Maya uczyła się dobrze, szczególnie wyróżniała się w matematyce i plastyce. Została przyjęta na Uniwersytet Yale w Connecticut, gdzie miała nadzieję studiować rzeźbę i architekturę. Niestety Maya została zmuszona wybrać pomiędzy tymi dwiema dziedzinami. Zdecydowała się studiować architekturę, choć na zawsze zachowała miłość dla rzeźby.

Jesienią 1980 roku ogłoszono ogólnokrajowy konkurs na projekt nowego pomnika w Waszyngtonie. Do konkursu na pomnik dla uczczenia żołnierzy, którzy walczyli w wojnie wietnamskiej, przystąpiło prawie 1500 artystów. O zwycięstwie miała rozstrzygnąć komisja ekspertów. W końcu wśród wielu zgłoszeń wybrali unikatowy i niezwykle projekt, który nie przypominał żadnego innego pomnika w Waszyngtonie.

Zwycięskiego projektu nie zgłosiła żadna słynna artysta, ale nieznana nikomu 21-letnia studentka, Maya Lin. Maya zaproponowała długą ścianę w kształcie litery V wykonaną z lśniącego czarnego granitu. Na ścianie zostały wykute nazwiska 58 000 Amerykanów, którzy polegli lub zaginęli podczas wojny wietnamskiej. Projekt miał przywoływać na myśl obraz wielkiej księgi. Maya stworzyła go w ramach projektu studenckiego w Yale.

Zanim doszło do budowy pomnika, grupa weteranów wojennych zorganizowała protest przeciwko projektowi Mayi. Mieli nadzieję na bardziej tradycyjny pomnik zbudowany z białego marmuru z postaciami żołnierzy. Wielu uważało, że czarny kolor projektu symbolizuje porażkę i inne negatywne odczucia na temat wojny. Ponadto ludzie atakowali Mayę osobiście. Niektórzy protestujący posuwali się do seksistowskich i rasistowskich obelg - uważali, że Amerykanka pochodząca z Azji nie potrafi stworzyć właściwego pomnika tej wojny.

Wśród tych kontrowersji Maya wytrwale trzymała się swojej wizji. Broniała swego projektu i idei stojących za pomnikiem. Wierzyła w siebie i swoje marzenia. W końcu, po pewnych kompromisach, pomnik Weteranów Wojny w Wietnamie został zbudowany według jej projektu.

Niedługo potem pomnik zaczęli odwiedzać weterani i ludzie, którzy stracili krewnych i przyjaciół podczas wojny. Na widok nazwisk wykutych w kamieniu łzy napływały do oczu wielu odwiedzających. Maya Lin była chwalona za wzruszający i oryginalny projekt. Dzisiaj pomnik Weteranów Wojny w Wietnamie jest jednym z najczęściej odwiedzanych pomników w całych Stanach Zjednoczonych.

Po triumfie pomnika Weteranów Wojny w Wietnamie Maya stała się bardzo wziętą projektantką. Kilka lat później zamówiono u niej pomnik Ruchu Praw Obywatelskich w Montgomery w Alabamie. Projektowała również budynki uniwersyteckie, muzea i stację kolejową.

Przez całą karierę Maya znosiła krytykę i pozostawała wierna swojej wizji w dążeniu do własnych celów.

SŁOWNICZEK

PIERWSZE KROKI

pewność (siebie): 1. Zaufanie lub poleganie na czymś lub na kimś. 2. Poczucie pewności, szczególnie pewności samego siebie.

konsensus: Opinia, stanowisko lub zgoda osiągnięta przez grupę jako całość lub wolą większości.

umowa: Formalna ugoda pomiędzy dwojgiem (lub większą liczbą) osób, szczególnie kiedy jest spisana i prawomocna.

wypowiedź: Przypomnienie; wskazówka lub sugestia.

marzenie: 1. Myśli lub obrazy rodzące się w umyśle podczas snu. 2. Coś, na co się ma nadzieję lub wyobraża; cel.

wrodzona inteligencja: Wrodzona zdolność zdobywania i stosowania wiedzy.

negocjacje: Targi z innymi w celu osiągnięcia zgody.

przeszkoda: Coś, co stoi na przeszkodzie lub blokuje postęp.

wytrwałość: Trzymanie się drogi działania, przekonania lub celu; niezłomność.

granice przestrzeni osobistej: Fizyczna przestrzeń wokół ciała danej osoby stanowiąca strefę komfortu pomiędzy nią i innymi ludźmi.

preferencje: Wybór kogoś lub czegoś spośród innych.

sukces: 1. Osiągnięcie czegoś upragnionego, zaplanowanego lub próbowanego. 2. Osiągnięcie sławy lub majątności.

DO PEŁNA PROSZĘ

AUTOR: LINDAMICHELLEBARON

*Napełnij moje ego,
Masz tu szklankę.
Powiedziałam, napełnij moje ego.
Wypiję do dna.*

*Uśmiechnę się,
przybiorę pozę, z dołkami w policzkach,
Ale napełnij moje ego.
Masz tu szklankę.*

*Będę mówić
pozwolę, aby wybuchł mój śmiech,
Ale napełnij moje ego.
Przecież o to chodzi.*

*Mów słodkie słowa
które nie psują
Ale napełnij moje ego.
Napełnij je.*

*Powiedziałam, napełnij moje ego.
Napełnij je.
Tak, napełnij moje ego,
przecież o to chodzi.
Hej tam, napełnij mi ego.
masz tu szklankę.
No już, napełnij mi ego.
Wypiję do dna.*

Źródło *Rhythm & Dues* Lindamichellebaron, Harlin Jacque, 1995. Przedrukowano za zgodą autora.

BINGO

Jest dobra/y w matematyce	Zawsze ciężko pracuje	Lubi przyłączać się do działań	Może wszystko zorganizować	Może korzystać z komputera
Mówi więcej niż jednym językiem	Świetnie opowiada historie i dowcipy	Jest dobry/a z ortografii	Gra w sporty zespołowe	Lubi czytać
Umie pływać	Umie grać na instrumencie		Ma dobrą pamięć	Jest dobry/a w budowaniu i robieniu rzeczy
Lubi sporządzać schematy i wykresy	Lubi uczyć się, jak działają rzeczy	Lubi pisać	Lubi występować w sztukach	Lubi pomagać innym
Dobrze gotuje	Prowadzi dzienniczek lub pamiętnik	Lubi projektować plakaty i murale	Jest dobry/a w sztukach plastycznych	Świetnie tańczy

SKACZEMY DOUBLE DUTCH

Autor: Lindamichellebaron

*Umiemy obroty double dutch,
zmieniamy skoki w taniec.
Nasze kroki są poważne.
Nie są kwestią przypadku.*

*Niektórzy myślą, że skoki to gra.
Skakanka to coś więcej.
Patrzcie jak wirujemy szybko i giętko,
skaczący akrobaci z chodnika.*

*Umiemy tańczyć double dutch.
Umiemy śpiewać double dutch.
Umiemy wszystko double dutch.*

*Double dziesięć, dwadzieścia, trzydzieści...
liczymy takty w rytm.
Myślisz, że się pomylimy, na twoim miejscu
wygodnie bym usiadł.*

Źródło *The Sun Is On* Lindamichellebaron, Harlin Jacque, 1995. Przedrukowano za zgodą autora.

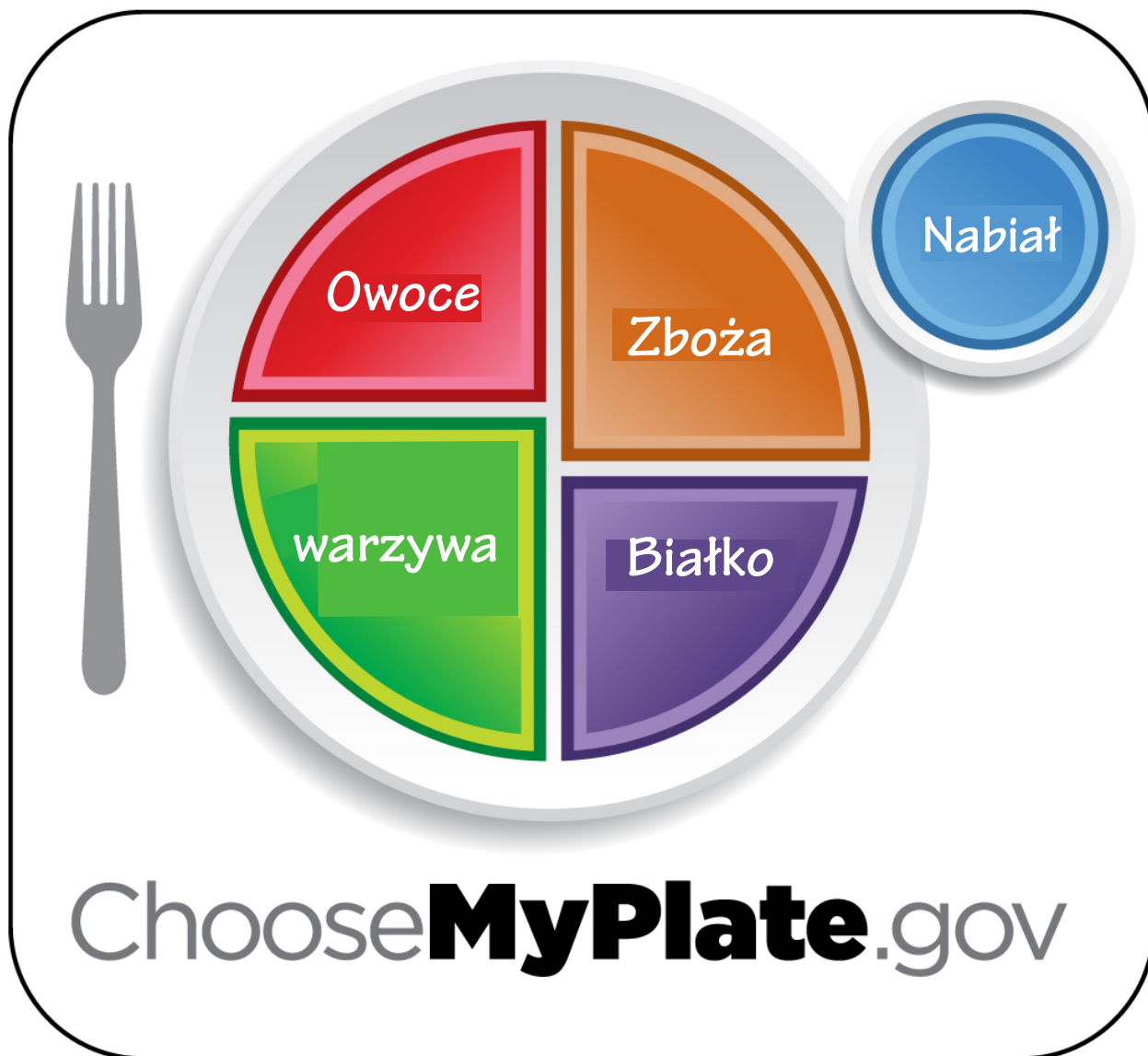
PÓJŚCIE DO PRZODU (A)

<p>Wypiłem colę. 5 etapów</p>	<p>Jadłem chipsy ziemniaczane. 2 etapy</p>	<p>Piłem kawę 5 etapów</p>	<p>Jadłem ciastka. 4 etapy</p>
<p>Zjadłem zieloną fasolkę. 7 etapów</p>	<p>Zjadłem ryż i fasolę 12 etapów</p>	<p>Zjadłem kanapkę z masłem orzechowym i galaretką. 9 etapów</p>	<p>Piłem sok pomarańczowy. 7 etapów</p>
<p>Zjadłem szynkę i ser na kanapce. 9 etapów</p>	<p>Jadłem jabłko. 7 etapów</p>	<p>Wypiłem szklankę mleka. 8 etapów</p>	<p>Zjadłem chleb z pełnego przemiału. 7 etapów</p>
<p>Zjadłem pieczony ziemniak. 8 etapów</p>	<p>Zjadłem talerz zupy jarzynowej. 11 etapów</p>	<p>Jadłem lody. 4 etapy</p>	<p>Zjadłem banana. 7 etapów</p>

PÓJŚCIE DO PRZODU (B)

<p>Siedziałem do późna przed telewizorem. 5 etapów</p>	<p>Jeździłem rowerem po szkole. 8 etapów</p>	<p>Oglądałem telewizję po szkole. 0 etapów</p>	<p>Poszedłem wcześniej do łóżka. 10 etapów</p>
<p>Miałem mecz na zewnątrz. 10 etapów</p>	<p>Odrabiałem do późna pracę domową. 5 etapów</p>	<p>Przebiegłem milę. 8 etapów</p>	<p>Siedziałem długo rozmawiając przez telefon. 5 etapów</p>
<p>Poszedłem wcześniej do łóżka. 10 etapów</p>	<p>Szedłem zamiast jechać samochodem. 8 etapów</p>	<p>Siedziałem długo bez powodu. 5 etapów</p>	<p>Grabiłem liście. 8 etapów</p>
<p>Zjadłem brokoły. 8 etapów</p>	<p>Zjadłem spaghetti z klopsikami. 10 etapów</p>	<p>Zjadłem batonika. 3 etapów</p>	<p>Zjadłem hamburgera. 5 etapów</p>

MÓJ TALERZ

Mój plan działania

Czas na pobudkę: _____
 Czas na spanie: _____

Platki, mleko, banan, sok

pomarańczowy

Poniedziałek

Wtorek

Środa

Czwartek

Piątek

Sobota

Niedziela

Kolacja

Poniedziałek

Wtorek

Środa

Czwartek

Piątek

Sobota

Niedziela

Śniadanie

Przekąski

Lunch

Poniedziałek

Wtorek

Środa

Czwartek

Piątek

Sobota

Niedziela

Ćwiczenie

Poniedziałek

Wtorek

Środa

Czwartek

Piątek

Sobota

Niedziela

DAWNO TEMU

1. W zoo ugryzła cię mała rzadkiego gatunku. Zaczynasz czuć się kiepsko i lekarz stwierdza, że to bardzo poważna choroba. Lekarz nie jest pewny, jak cię leczyć i nie wie, czy jest to choroba śmiertelna. Mówi ci, że musisz porzucić jedno ze swoich ulubionych zajęć.
2. Z powodu choroby leżysz kilka dni w szpitalu. Musisz porzucić jeden ze swoich celów.
3. Opuszczasz pracę, więc nie masz pieniędzy i musisz pozbyć się jakiejś cennej rzeczy.
4. Trafiasz znowu do szpitala. Rachunki za leczenie piętrzą się i musisz pozbyć się kolejnej cennej rzeczy.
5. Jesteś wyczerpany chorobą i próbujesz pracować. Tracisz jeden ze swoich celów i musisz zrezygnować z zajęć. Ponadto w twego życia znika dwoje ważnych ludzi, bo nie jesteś w stanie utrzymać relacji.
6. Trafiasz na stałe do szpitala. Może cię odwiedzać tylko jedna osoba i możesz zabrać do szpitala tylko jedną cenną rzecz. Odrzuć dwie ważne osoby i dwie rzeczy.
7. Lekarz znajduje szpital w Europie, który specjalizuje się w ugryzieniach przez rzadkie gatunki małp. Po przeprowadzce będziesz musiał mieszkać blisko szpitala przez resztę życia, na wypadek, gdyby objawy wróciły. Musisz odrzucić trzy ze swoich pozostałych kwadratów. Które wybierzesz?
8. Zaczynasz nowe życie tylko z tą osobą, rzeczą, celem lub czynnością.

Wrażenia

*Myszę, że ten fakt opisuje _____
ponieważ _____*

Miałem/am rację? Tak Nie

Ten fakt w rzeczywistości opisuje _____

*Myszę, że ten fakt opisuje _____
ponieważ _____*

Miałem/am rację? Tak Nie

Ten fakt w rzeczywistości opisuje _____

*Myszę, że ten fakt opisuje _____
ponieważ _____*

Miałem/am rację? Tak Nie

Ten fakt w rzeczywistości opisuje _____

*Myszę, że ten fakt opisuje _____
ponieważ _____*

Miałem/am rację? Tak Nie

Ten fakt w rzeczywistości opisuje _____

ŻYCIE W USA.

Jak odwiedzający oceniają twój kraj?

Siedmiu uczniów z wymiany międzynarodowej organizowanej przez American Field Service, którzy chodzili tutaj do szkoły przez rok, miało silne odczucia na temat Ameryki. Przed powrotem do domu podzielili się opiniami z reporterem czasopisma React Sandy Fertman .

Jaka jest podstawowa różnica między nastolatkami w Ameryce i w twoim kraju?

Fah: Jestem z Tajlandii, Amerykanie są większymi indywidualistami. Po prostu robią co chcą. Realizują swoje zainteresowania i ciężko pracują nad tym, co wybiorą.

Celine: Nastolatki tutaj są bardziej przyjazne niż we Francji.

Roberto: Mogę powiedzieć, że nastolatki poważniej traktują takie rzeczy jak sport czy praca. Bardziej konkurują ze sobą niż nastolatki we Włoszech.

Teresa: Nie chcę generalizować, ale młodzi ludzie tutaj często uważają, że im się wszystko należy. Na przykład słyszy się „Tak, rozbiłem samochód, ale zajmie się tym ubezpieczenie mego ojca”. W Nowej Zelandii korzystamy z komunikacji miejskiej.

Oboshie: Wydaje mi się, że nastolatki tutaj zachowują się trochę niegrzecznie w stosunku do nauczycieli. Takie rzeczy nie zdarzają się w Ghanie. Tam musisz okazywać szacunek i jeżeli zdrzesz z nauczycielem, jest z tego wielka sprawa.

Tim: Oczekiwania sukcesu życiowego od amerykańskiego nastolatka są dużo większe niż od młodzieży w Australii.

Diego: Młodzież tutaj jest bardziej materialistyczna niż w Paragwaju.

Co najbardziej lubiliście robić w Stanach Zjednoczonych?

Fah: Tańczyć swinga.

Teresa: Chodzić na mecze WNBA i bejsbola.

Roberto: Bardzo podobały mi się dni „dumni ze

szkoły”. Jeżeli jest mecz piłki albo sztuka, wszyscy tam idą. Wszyscy się tym przejmują.

Czy jest coś, czego nie lubisz w Stanach Zjednoczonych?

Teresa: Myślę, że Amerykanie za bardzo lubią się sądzić. Jak ta kobieta, która poparzyła się kawą z McDonalda i podała firmę do sądu? Oczywiście, że kawa była gorąca! Czy trzeba było jej to wyjaśnić? Za łatwo tutaj o adwokata.

Diego: Jest tu za dużo jedzenia na wynos. Uważam, że ludzie są za bardzo przejęci zarabianiem pieniędzy. Jak rodzina, która mnie gościła - uwielbiam ich, ale pracowali przez cały czas. To trochę dziwaczne.

Celine: W wiadomościach zawsze jest tylko Ameryka, Ameryka, Ameryka, nie obchodzą ich inne kraje. Nie słyszałam nic o Francji do czasu śmierci księżnej Diany!

Czy szkoła tutaj jest trudniejsza?

Celine: Jest łatwiejsza! Możesz wybrać sobie przedmioty jakie chcesz.

Tim: Ilość pracy jest taka sama, ale łatwiej zrobić to, co trzeba na lekcji, więc nie ma pracy domowej. Łatwo jest dostawać dobre oceny.

Oboshie: W Ghanie trzeba nosić mundurki szkolne. I każdego dnia masz nawet 13 różnych lekcji.

Co myślicie o ty, jak Amerykanie się ubierają?

Fah: Noszą to, w czym wyglądają dobrze i co lubią. Nie ubierają się tak samo. To bardzo cool.

Życie w USA.

(c.d.)

Roberto: Wszyscy tutaj noszą workowate spodnie. We Włoszech nosi się obcisłe dzinsy. Podobają mi się też tlenione włosy.

Oboshie: Myślę, że przekłuwanie sobie różnych części ciała to przesada. W Afryce jeżeli masz cztery kolczyki, myślą, że jesteś prostytutką.

Tim: Jeżeli w Australii malujesz się do szkoły, myślą, że starasz się podobać chłopakom. Kiedy po raz pierwszy zobaczyłam wszystkie te umalowane dziewczyny, pomyślałam sobie „Wow!”. Naprawdę dobrze wyglądały.

Fah: Naprawdę podobały mi się tatuaże z henny. Gdybym coś takiego zrobiła w szkole u siebie, miałabym kłopoty. Nie wolno nam też farbować włosów. W niektórych szkołach nie można nawet mieć długich włosów!

Czy amerykańskie nastolatki mają więcej wolności niż w naszym kraju?

Diego: Wydaje mi się, że tu jest mniej wolności. W Paragwaju nie mam określonego wieku, od kiedy wolno pić i palić, a poza tym można palić w barach. Tutaj młodzi mają zakaz picia, więc się kiedy w końcu wyrwą, piją ile wlezie. Byłoby lepiej, gdyby nie było minimalnego wieku na alkohol, w Paragwaju nie jest to żaden problem.

Jaki jest twój ulubiony amerykański posiłek?

Tim: Hamburgery, chociaż mamy je też w Australii.

Celine: Tacos, bo nie mamy ich we Francji.

Oboshie: Lubię też frytki i lasagnę. Jedzenie w Ghanie jest dużo zdrowsze. Nie mamy stert tuczącego jedzenia.

A czym różni się chodzenie z kimś?

Fah: Powiedziałabym, że tutaj w chodzeniu jest dużo kontaktu fizycznego. Dużo dotykania się. W Tajlandii po prostu wychodzi się z kimś. I u nas nie robi się niczego publicznie.

Teresa: Szłam korytarzem w szkole i musiałam zasłonić oczy! Tutaj jest większy nacisk na pary robiące rzeczy razem. W Nowej Zelandii całkiem inaczej. Chodzenie z kimś jest po szkole i zawsze w grupach. Nawet kiedy idziemy potańczyć, zawsze robimy to razem.

Roberto: We Włoszech nie mamy tańców szkolnych i nie kupujemy dziewczynom kwiatów. Kiedy włożyłem tu smoking na zimowy bal, czułem się jak James Bond. Było wspaniale!

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1998, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

Słowniczek

budowanie pewności siebie

koncepcja: Coś, co tworzy się w umyśle; myśl, przekonanie lub plan.

godność: 1. Właściwość bycia godnym podziwu lub szacunku. 2. Równowaga wewnętrzna i szacunek do siebie.

skutek: 1. Zrealizować lub wprowadzić w życie. 2. Wpływ lub wynik; zmiana.

osąd: 1. Sformułowanie opinii po rozważeniu bądź zastanowieniu. 2. Zdolność formułowania opinii przez rozróżnianie i ocenę faktów. 3. Decyzja, opinia lub wniosek.

wrażenia: 1. Wgląd, intuicja lub wiedza zyskana przez postrzeganie. 2. Sposób widzenia lub zrozumienia.

siła osobista: Zdolność lub umiejętność skutecznego wykonywania czegoś lub działania; zdolność do tworzenia wyników.

szacunek: 1. Odczuwać lub okazywać szacunek, cześć lub podziw. 2. Szacunek okazywany wobec danej osoby lub cechy.

stereotyp: 1. Nadmiernie uproszczony obraz lub opinia. 2. Osoba lub rzecz uważana za zgodną z ustalonym obrazem lub typem.

strategia: Plan działania dla osiągnięcia konkretnego celu.

symbol: 1. Coś wybranego jako odpowiednik lub reprezentacja czegoś innego. 2. Wydrukowany lub napisany znak służący do reprezentowania czegoś.

SPRAWDŹ, NA ILE TO ROZUMIESZ

Zaznacz, czy zgadzasz się z poniższym stwierdzeniem. Następnie zastosuj się do wskazówek u dołu tej strony, aby ocenić, jak dobrze rozumiesz siłę swoich słów.

	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ
Kiedy pierwsze, co słyszę rano, to podniesiony głos, niszczy mi to cały dzień.		
Pochwały zawsze powodują, że czuję się świetnie!		
Wiem, że mogę kogoś zdenerwować przezywając go.		
Komplementy zwykle zawstydzają mnie, ale mimo to je lubię.		
Czasami łatwiej obwinić kogoś niż wyjaśnić, co się naprawdę zdarzyło.		
Nie cierpię uczucia, kiedy ktoś mnie krytykuje.		
Wiem, że to boli, kiedy krytykuję innych.		
Czasami mówię rzeczy, których tak naprawdę nie mam na myśli.		
Zwykle lepiej przywitać się z kimś niż udawać, że się go nie zauważyło.		
Zawsze lepiej powiedzieć „przepraszam” niż „zejdź mi z drogi”.		
Słowami mogę wywołać uśmiech na czyjejś twarzy.		
Czasem trudno mi powiedzieć, co mam na myśli.		
Mogę mówić miłe rzeczy.		
Mogę mówić paskudne rzeczy.		
ŁĄCZNIE		

Wpisz na dole liczbę odpowiedzi zaznaczonych w kolumnie „Zgadza się”. Następnie przeczytaj poniżej interpretację swego wyniku. Ta interpretacja powie ci, na ile dobrze rozumiesz siłę słów.

11-14 = W PEŁNI ROZUMIESZ

7-10 = NIEŹLE ROZUMIESZ

4-6 = LEDWIE ROZUMIESZ

0-3 = NIE MASZ POJĘCIA

SŁOWNICZEK

MODUŁ JEDEN: KOMUNIKACJA

aktywne słuchanie: Skupianie uwagi na mówiącym, a następnie potwierdzenie i odpowiedź na temat.

agresywny: Zachowujący się wrogo; możliwy atak lub rozpoczęcie kłótni.

asertywny: Zachowuje się lub komunikuje w sposób jasny i pozytywny; pewny/a siebie.

mowa ciała: Gesty, miny i pozycja ciała komunikujące czyjeś myśli i odczucia.

sprzeczne przesłania: Komunikacja, w której słowa są niezgodne z czynami; komunikacja myląca.

przekazywać: Komunikować lub oznajmiać.

podpowieź: Przypomnienie; wskazówka lub sugestia.

debatować: 1. Brać coś pod uwagę. 2. Podejmować formalny spór w celu omówienia przeciwstawnych stanowisk.

skuteczny: 1. Mający zamierzony cel lub osiągnięcie. 2. Wytwarzający silne wrażenie lub reakcję.

gest: Ruch części ciała w celu wyrażenia pomysłów i odczuć.

komunikaty niewerbalne: Komunikowanie myśli i odczuć poprzez gesty, wyrazy twarzy i pozycje ciała.

pasywność: 1. Przyjmowanie jakiegoś działania bez reakcji. 2. Przyjmowanie bez oporu. 3. Nieuczestniczenie lub brak działania

wykaz osobisty: Szczegółowa lista lub przegląd własnych myśli, postaw i wewnętrznych odczuć.

odgrywać rolę: Odgrywać zachowania społeczne konkretnej osoby lub postaci.

scenariusz: Zarys lub plan oczekiwanej kolejności działań lub zdarzeń.

GORĄCE CZY ZIMNE?

Wypełnij puste miejsca, aby pokazać, kto naprawdę podjął każdą z tych decyzji. Wpisz „gorące”, jeżeli Chris sama podjęła tę decyzję. Wpisz „zimne”, jeżeli pozwoliła, aby ktoś podjął taką decyzję za nią.

1. Cześć! Mam na imię Chris i pracuję w supermarkecie w soboty. Przyjęłam pracę w tym sklepie, ponieważ każdego tygodnia można pracować w innej części sklepu.

2. W pierwszym tygodniu pracowałam w dziale mięsnym, ponieważ moja koleżanka Sal tam pracuje i powiedziała, że tam pracują najfajniejsi ludzie. _____
3. Nie wiedziałam, że kiedy pracuje się w dziale mięsnym, trzeba mopować podłogę trzy razy dziennie. Ktoś inny powiedział mi, że podoba mu się praca w dziale świeżych owoców i warzyw, więc zaczęłam tam pracować w kolejnym tygodniu. _____
4. Ale tam mnóstwo czasu spędza się pryskając warzywa wodą, aby wyglądały świeżo. Łatwo się przeziębiam i wiem, że szybko złapałabym przeziębienie od zimnej wody. Dlatego w następnym tygodniu przeniosłam się do działu z nabiałem. _____
5. Czy zauważyliście kiedyś, jak ludzie czytają napisy na kartonach z mlekiem, potem te kartony wyslizgują im się z rąk, padają na podłogę i rozbijają się? Zgadnijcie, kto po tym sprząta?! Moje koleżanki ze sklepu powiedziały mi, że nie ma za do robienia w dziale z płatkami śniadaniowymi, więc w następnym tygodniu przeniosłam się tam.

6. Ale było tak nudno! Naprawdę nie było nic do roboty, a ja lubię coś robić. Zaczęłam myśleć, jak bardzo lubię pracę z liczbami i rozmawianie z ludźmi. Teraz pracuję na kasie.

7. I nie będę zmieniać działu w następnym tygodniu _____

Klucze do odpowiedzi: 1. gorące 2. zimne 3. zimne 4. hot 5. zimne 6. gorące 7. gorące

TAJEMNICZA OSOBA NR 1

MIKA LEE

- ❖ Urodziłaś się w Winnipeg, w prowincji Manitoba. (Manitoba to prowincja w środkowej Kanadzie. Winnipeg to miasto w południowej Manitobie, niedaleko granicy z USA).
- ❖ Masz urodziny 2 października.
- ❖ Nie masz drugiego imienia.

- ❖ Przeprowadziłaś się do Stanów Zjednoczonych z rodziną ostatniego lata.
- ❖ Masz jedną siostrę i jednego brata.
- ❖ Siostra jest starsza od ciebie, a brat jest młodszy.
- ❖ Większość rodziny mieszka w Manitobie, ale masz ciotkę, wujka i kuzynów, którzy mieszkają na Fidżi.
- ❖ Macie dwa zwierzęta domowe: psa, który ma na imię Mister i myszosczołka Spike'a.

- ❖ Mówisz po francusku i po angielsku.
- ❖ Twoje ulubione potrawy to spaghetti, kanapki z masłem orzechowym i galaretką oraz lody.
- ❖ Twój ulubiony kolor to pomarańczowy.
- ❖ Twój ulubiony sport to hokej.
- ❖ Lubisz jeździć na łyżwach, pływać i jeździć rowerem.
- ❖ Ponadto lubisz zbierać znaczki pocztowe z całego świata i rysować.

- ❖ W przyszłości chciał/a/byś zostać weterynarzem.
- ❖ Chcesz też być zawodowym łyżwiarzem figurowym.
- ❖ Pewnego dnia chcesz podróżować po całym świecie.

TAJEMNICZA OSOBA NR 2

JERRY SOLO

- ❖ Urodziłeś się w miejscowości Cordoba w Argentynie. (Argentyna to kraj w Ameryce Południowej. Cordoba to miasto w północno-środkowej Argentynie.)
- ❖ Masz urodziny 28 lutego.
- ❖ Na drugie imię masz Rawson, jest to również nazwisko panięskie twojej mamy.

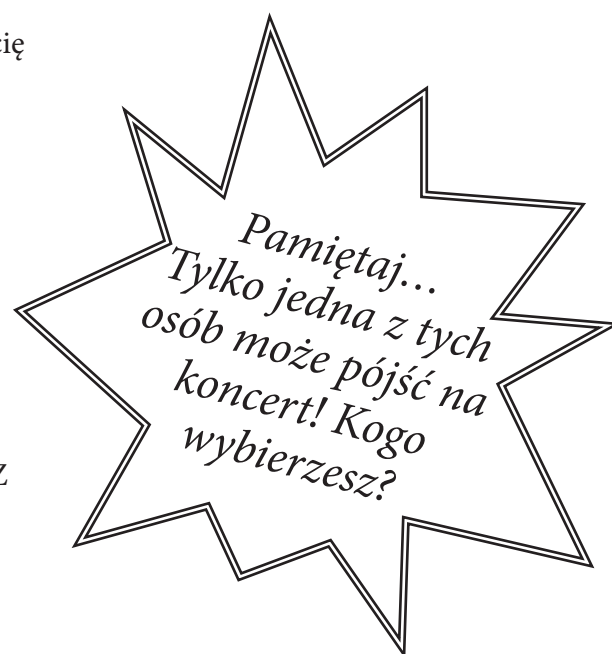
- ❖ Jesteś obywatelem amerykańskim, ale urodziłeś się w Argentynie. Rodzina przeniosła się z powrotem do USA, kiedy miałeś 4 lata.
- ❖ Rodzina przeprowadziła się tutaj ze względu na nową pracę ojca.
- ❖ Masz jedną siostrę.
- ❖ Siostra jest młodsza od ciebie.
- ❖ Dziadkowie i większość krewnych mieszka niedaleko was.
- ❖ Nie macie żadnych zwierząt domowych.

- ❖ Mówisz po angielsku i trochę po hiszpańsku.
- ❖ Twoje ulubione potrawy to burrito, pizza i steki.
- ❖ Najbardziej lubisz kolor fioletowy.
- ❖ Twój ulubiony sport to piłka nożna - grasz w piłkę od czasu, kiedy miałeś cztery lata.
- ❖ Lubisz też grać w koszykówkę i uczysz się pływać.
- ❖ Uwielbiasz czytać książki przygodowe i kryminały, chodzić do kina i gotować.

- ❖ Chciałbyś zostać kiedyś pilotem.
- ❖ Chciałbyś też być aktorem albo szefem kuchni.

Przyjaciele

- ❖ Ten kolega przychodzi na twoje przyjęcia urodzinowe od zawsze. Zawsze jest gotowy cię wysłuchać, kiedy potrzebujesz się otworzyć przed kimś. Jako jedyny z grupy twoich przyjaciół nigdy nie poszedł na koncert i naprawdę nie bawi go muzyka. Chce pójść tym razem na koncert, ponieważ nie chce stracić dobrej okazji towarzyskiej.
- ❖ Ta koleżanka świetnie opowiada historie i mówi zabawne kawały. Jest to jej ulubiona grupa i mówi o tym koncercie od miesiący. Z nią jest zawsze świetna zabawa, ale kradnie w sklepach za każdym razem, kiedy gdzieś pójdziecie. To jeden z powodów, dla których nie może się doczekać na koncert - będzie miała okazję ukraść coś ze stoisk.
- ❖ Ta koleżanka jest bardzo odpowiedzialna i mądra życiowo, wszyscy rodzice uwielbiają ją. Jeżeli pójdzie na ten koncert, będzie można zostać do późna. Rodzice uważają, że jeżeli ona pójdzie na ten koncert, wszyscy będziecie bezpieczni. Ona również trzyma się nieco z boku, nie zawsze wyjście z nią to dobra zabawa. Ostatnio spędza mniej czasu z naszą grupą.
- ❖ Ten kolega ma najwięcej pieniędzy w całej grupie i zawsze wydaje je na przyjaciół. Wiesz, że jeżeli pójdzie na koncert, kupi ci pamiątki i jedzenie. Ten kolega musi też wcześniej wrócić do domu. Jeżeli pójdzie na koncert, wszyscy będziecie musieli z niego wyjść przed końcem.

KOŃCOWE OŚWIADCZENIE

Oto dwie osoby, które pójdą na koncert:

- 1.
- 2.

Dla ułatwienia

Pytanie:		
OPCJE	KONSEKWENCJE	+ czy -
1.		
2.		
3.		
4.		
Decyzja:		

Wbrew przeciwnościom losu

Liberty Franklin liderem Boys & Girls Clubs jako zdobywczyni tytułu „Youth of the Year” (Nastolatka Roku).

W dzieciństwie Liberty Franklin wracała po szkole do ciemnego mieszkania ze szlochającą matką alkoholizką. Nigdy nie spotkała ojca i zgubiła jego jedyne zdjęcie. Jej starsi bracia co chwila trafiali do więzienia, a starsza siostra była narkomanką.

Liberty, która w tej chwili ma 17 lat, dorastała wśród bólu. Ale nie dała się zdołować. Rozważyłam to wszystko - powiedziała. - Zdecydowałam, że chcę dla siebie lepszej przyszłości.

I jak się do tego zabrała? W szóstej klasie, kiedy jej znajomi zaczęli pić, Liberty zaczęła chodzić do miejscowego Boys & Girls Clubs prosząc o pomoc w odrabianiu lekcji. Powiedziała, że personel wziął ją pod skrzydła. - W klubie byłam w stanie odseparować się od sprzedawania narkotyków, brutalnych gangów i negatywnych rzeczy w mojej rodzinie.

W klubie uczyła młodsze dzieci i pomogła organizować imprezy takie jak śniadanie ze Św. Mikołajem i zbiórkę odzieży przed początkiem roku szkolnego. Dołączyła również do grupy kształcącej liderów dla dziewcząt, gdzie dyskutowano o takich problemach jak „presja rówieśników i życie rodzinne”, wspomina Liberty. Zyskała pewność siebie, wystarczającą, aby uczciwie porozmawiać

z matką i skłonić ją, aby przestała pić. To jej trzeci rok bez alkoholu - mówi Liberty z dumą.

Liberty zaczęła również przejmować więcej obowiązków w domu. Aby pomóc finansowo, pracowała jako kasjerka w banku i w restauracji szybkiej obsługi, jednocześnie będąc na bieżąco z pracą domową.

Teraz jest jedną z najlepszych uczennic w ostatniej klasie Everett High School w stanie Waszyngton. Wiosną będzie pierwszą osobą ze swojej rodziny, która skończy szkołę średnią.

Za jej zdolności przywódcze i świetną naukę, we wrześniu Liberty zdobyła ogólnokrajowy tytuł „National Youth of the Year” (National Youth of the Year) organizacji Boys & Girls Clubs oraz stypendium o wartości 10 000 dolarów.

Jako przedstawiciel trzech milionów członków tego klubu, poznała prezydenta Clintona i będzie jeździć po całym kraju, aby rozmawiać o sprawach ważnych dla młodych ludzi z biznesmenami i przedstawicielami władz.

Liberty mówi, że jej celem jest pomoc chłopcom i dziewczętom w pokonywaniu takich trudności jak ubóstwo, przestępczość i problemy rodzinne.

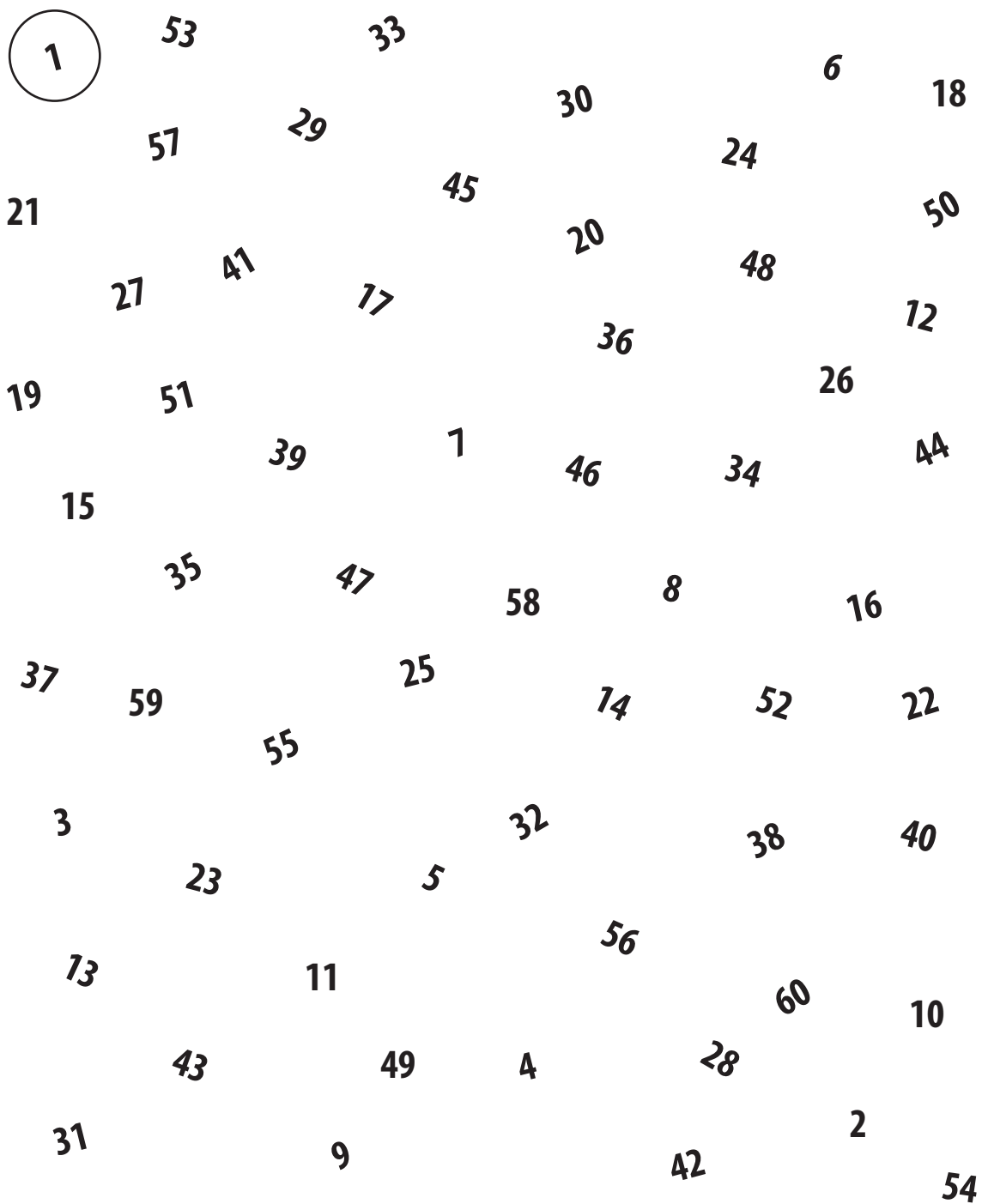
- Jedyne, co zrobiłam, to unikanie cyklu negatywizmu. Nie wiedziałam, że swoim życiem dawałam przykład innym - mówi Liberty. - Teraz pokazuję rówieśnikom, że oni też mogą to zrobić.

—Nancy Vittorino

- W klubie byłam w stanie odseparować się od sprzedawania narkotyków i brutalnych gangów.

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1998, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

ZAKREŚL MNIE!

SŁOWNICZEK

MODUŁ DWA: PODEJMOWANIE DECYZJI

alternatywa: 1. Inna możliwość. 2. Możliwość wyboru spośród opcji.

analizować: Podzielić na części, aby ustalić charakter całości; zbadać szczegółowo.

odpowiednie: Właściwe dla konkretnej osoby, stanu, okazji lub miejsca; pasujące.

wybór: 1. Akt wyboru; selekcja. 2. Siła, prawo lub wolność wyboru. 3. Opcja lub alternatywa.

konsekwencja: 1. Coś, co naturalnie wynika z danego działania lub stanu.
2. Logiczny wniosek.

hipotetyczny: Oparty na tymczasowym wyjaśnieniu, którego prawdziwość zakłada się do czasu rozważenia wszystkich faktów.

świadoma decyzja: Decyzja oparta o rzetelne informacje.

proces: 1. Szereg działań, zmian lub funkcji przynoszących dany wynik.
2. Postęp; dokonanie.

za i przeciw Pozytywne i negatywne powody przemawiające za i przeciw czemuś.

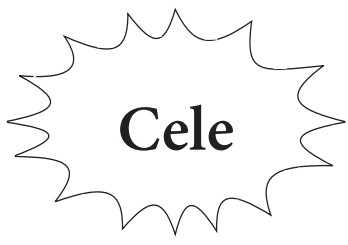

przysłowie: Krótkie, znajome powiedzenie, które w bardzo prostych słowach wyraża prawdę lub mądrość.

istotne: 1. Powiązane ze sprawami, o których się mówi. 2. Odpowiadające lub pasujące do danych wymogów.

rozważyć opcje: 1. Zrównoważyć różne możliwości w umyśle dla dokonania wyboru; rozważyć lub ocenić. 2. Zbadać alternatywy.

WŁAŚCIWE CELE

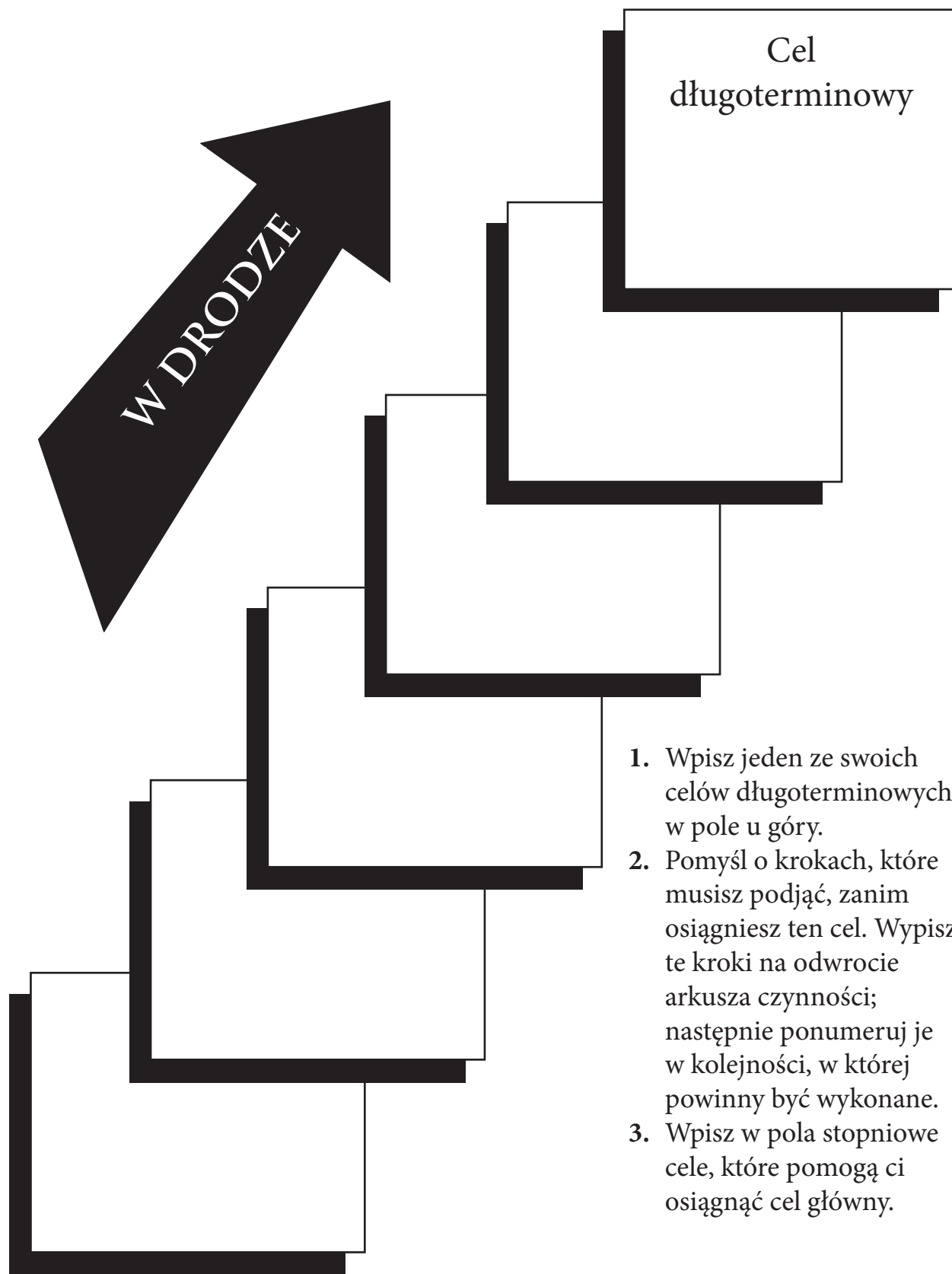
Wpisz trzy cele w lewej kolumnie. Oceń je pojedynczo, odpowiadając tak lub nie na każde pytanie. Jeżeli na któreś pytanie odpowiesz „nie”, wprowadź zmiany, aby cel stał się właściwy.

	Czy jest osobisty?	Czy jest realistyczny?	Czy konsekwencje są pozytywne?	Czy cel ma termin?	
1.					
2.					
3.					

PÓJDŹ W TĘ STRONĘ

<p>Zdecyduj, że chcesz być w drużynie koszykówki.</p> <p>_____</p>	<p>Dobrze odżywiaj się i wypoczywaj w tygodniu przed naborem.</p> <p>_____</p>
<p>Znajdź kogoś, kto może ci pomóc poprawić umiejętności, z którymi masz problemy.</p> <p>_____</p>	<p>Zostań wybranym do drużyny koszykówki.</p> <p>_____</p>
<p>Zacznij ćwiczyć i dowiedz się, kiedy jest rekrutacja.</p> <p>_____</p>	<p>Pójdź na rekrutację do drużyny koszykówki.</p> <p>_____</p>

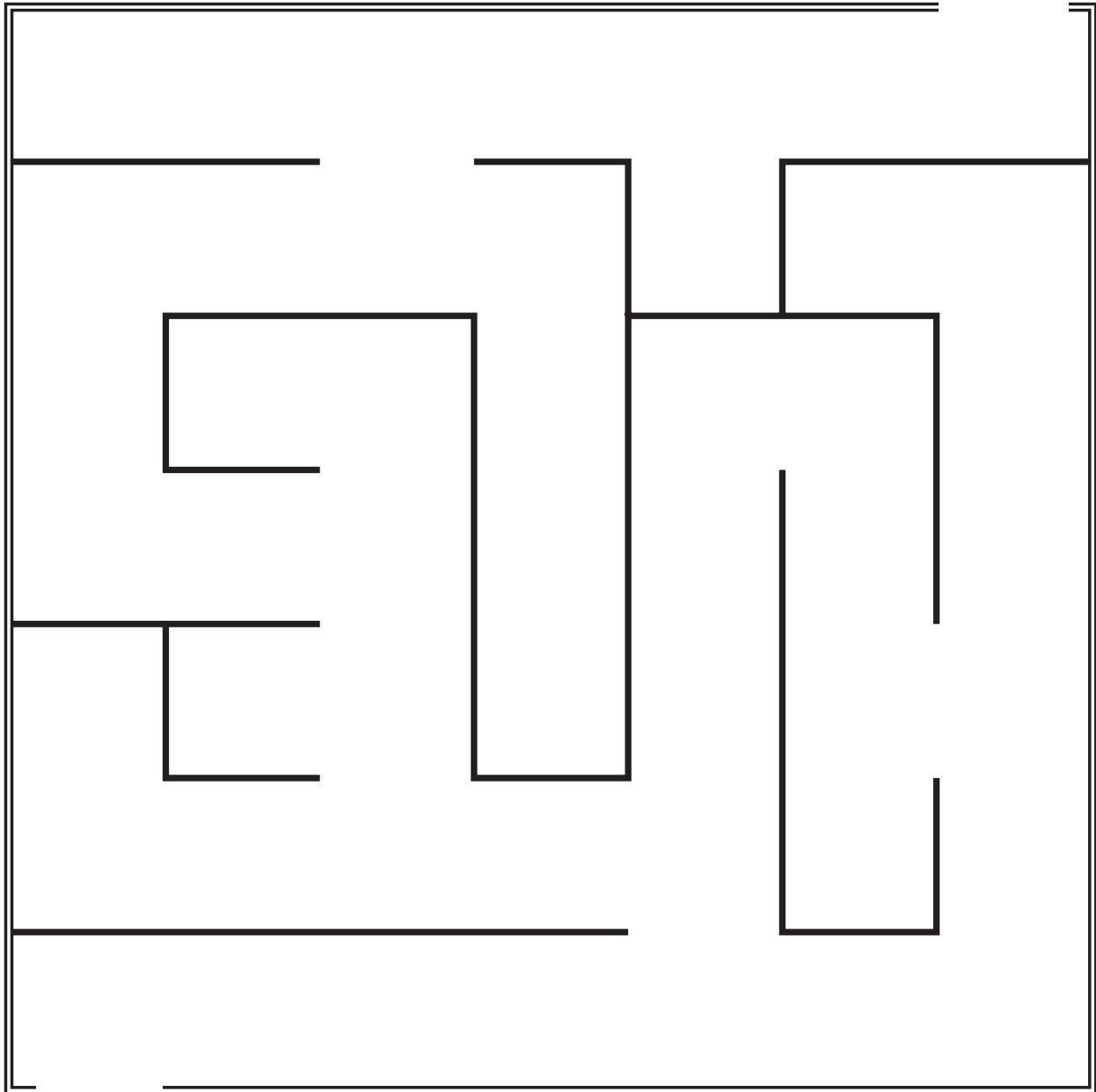
POZNAJ SIEBIE

Kiedy mówisz „Zrobię to”, ale potem tego nie robisz., to dlatego, że...	Nie		Tak	
	Nigdy	Czasami	Zazwyczaj	Zawsze
1. boisz się, że nie wypadniesz wystarczająco dobrze?				
2. dołącze cię ktoś z rodziny?				
3. chciałeś/aś po prostu zrobić komuś przyjemność?				
4. znajomi pomyślą, że zdziwaczałeś/aś?				
5. już masz za wiele zobowiązań?				
6. nie umiesz odmawiać?				
7. nie wiesz, czy podołasz?				
8. chciałeś/aś to zrobić, ale zrobił to ktoś inny?				
9. od początku nie chciałeś/aś tego robić?				
10. po prostu odpuściłeś/aś sobie?				

Jeżeli odpowiedziałeś/aś tak na pięć lub więcej pytań, możliwe, że jesteś zbyt krytyczny/a wobec siebie! Wyluzuj się trochę i przestań się przejmować tym, co myślą inni. Twoja opinia też się liczy! Miej trochę więcej wiary w siebie.

Jeżeli masz więcej niż pięć odpowiedzi „nie”, rób tak dalej! Tylko musisz uważać, aby twoja skłonność do konkurowania nie zdominowała cię. Ponadto upewnij się, że twoje działania służą twoim najlepszym interesom.

LABIRYNT

TRUDNA DROGA

Droga do NBA zwykle nie jest tak łatwa jak przeskok prosto ze szkoły średniej w stylu Kobe Byanta. Spójrz tylko na gwiazdę drugiej ligi, Moochie Norrisa.

Topniejący śnieg sływa kroplami na boisko koszykówki przez dziurę w dachu. Na galeriach więcej jest pustych siedzeń niż kibiców. Nerdowaty hip-hop Myrona Noodlemana dostaje większe brawa niż obie drużyny na boisku. Witamy w zimny, styczniowy wieczór w Indianie, kiedy drużyna Fort Wayne Fury walczy z Rockford (III.) Lightning. Witamy w drugiej lidze NBA, Continental Basketball Association.

Moochie Norris z drużyny Fury, gwiazda CBA marząca o karierze w NBA, przygotowuje się do rzutów wolnych. Zostało tylko parę sekund do końca meczu i mierzący 6'1" obrońca ma wrzucić zwycięskiego kosza. Ale piłka uderza we wnętrze obręczy i wyskakuje z niej. Było blisko, ale nie dość blisko. To także historia 25-letniego Norrisa, jest za dobry na drugą ligę, ale nie dość dobry na pierwszą. - Ale jeżeli zrezygnuję z tego marzenia - mówi - wówczas nie mam po co w ogóle grać.

Droga Norrisa jest przeciwieństwem przeskoku ze szkoły średniej wprost do zawodowców, który udał się Kobe Bryantowi. Liga CBA, składająca się z dziewięciu drużyn, ma 90 graczy takich jak Norris, czekających niecierpliwie na ten jeden telefon, który odebrał już kiedyś John Starks, Mario Elie i Chris Childsi: - Chcemy, żebyś grał w NBA.

Norris, największa gwiazda CBA jest brutalnie blisko NBA - marzenia, które ojciec zaszczepił w nim, kiedy miał 6 lat. Po wydostaniu się z niebezpiecznej dzielnicy w Waszyngtonie, grał dla kilku uniwersytetów i to na tyle dobrze, że Milwaukee Bucks wybrali go jako 33. zawodnika podczas naboru do NBA w 1996 roku. - Zaniemówiłem - wspomina Norris. Ale tuż przed początkiem sezonu zrezygnowali z niego.

Wtedy zadzwonił ktoś z CBA, z ligi, o której przedtem nie słyszał. - Widziałem w tym drugą szansę, aby pokazać co potrafisz. Nie jest to NBA, ale to wciąż profesjonalna koszykówka -

powiedział. Kontrakty w CBA są z tygodnia na tydzień, przeciętnie wynoszą 1700 dolarów, a na kolejne mecze często dojeżdża się autobusami. Przeciętna tygodniówka w NBA jest nieco wyższa, 140 000 dolarów i nigdy nie brak prywatnych odrzutowców w drodze na kolejny mecz. - Koledzy i trenerzy z mojej okolicy byli przekonani, że dostanę się do NBA. Wystarczy ciężko pracować. Nigdy nie rezygnuj - mówi Norris.

Norris grał w drużynie CBA Florida Beachdogs, następnie w Fury, zwykle przed kilkoma tysiącami kibiców i dwoma czy trzema rekruterami z NBA. W ostatnich dwóch latach grał nawet w zawodowych ligach we Francji i w Chile, w przerwie ligi CBA. - Za każdym razem, kiedy znajdę się na boisku, chcę być lepszy - powiedział Norris.

Trener Fort Wayne Fury, Keith Smart, uważa, że etyka pracy Norrisa wyjdzie mu na dobre. - To tylko kwestia czasu, zanim któraś drużyna NBA zdecyduje się dać mu szansę - mówi Smart. - Bo mógłby ograć wielu graczy z rezerwy, którzy są w tej chwili w lidze.

I o to właśnie Norrisowi chodzi. - Nie spodziewam się, że wezwą mnie do NBA i zostaną wielką gwiazdą - mówi. - Po prostu chcę się tam znaleźć, a reszta się jakoś ułoży.

I w tydzień po meczu w Rockford, ktoś z Seattle SuperSonics zadzwonił. Jedzie na próbny trening i ledwie załapuje się do drużyny. W pierwszy weekend ligi NBA w lutowy wieczór, przy pełnej sali na 17 000 widzów, Norris wstaje z ławki w czwartym kwartale meczu, kiedy Sonics przegrywa 10 punktami. Na chłodno rzuca cztery kolejne trzypunktowe kosze. Trafia za każdym razem. - Potrzebowałem po prostu szansy - mówi. - Spełniło się moje marzenie. Witamy w NBA

—Chris Tauber

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1999, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

SŁOWNICZEK

MODUŁ TRZY: USTALENIE CELU

ocenić: 1. Ustalić wartość lub znaczenie; oszacować. 2. Osądzić.

kryteria: Normy, reguły lub testy.

cel: Cel, do którego zmierza jakieś przedsięwzięcie lub wysiłek.

cel krótkoterminowy: Coś, nad czym się pracuje lub do czego się dąży; cel, przyczyna lub finał podróży.

wytrwać: Wytrzymać przy danym celu lub przedsięwzięciu; nadal dążyć pomimo trudności.

zwlekanie: Odkładanie czegoś na później, szczególnie z powodu nawykowej beztroski lub lenistwa.

realistyczny: Pielęgnujący lub wyrażający fatyczny stan rzeczy.

przewartościować: Znowu ustalić wartość lub znaczenie czegoś.

poprawić: 1. Przygotować nowo zredagowaną wersję (tekstu). 2. Rozważyć ponownie i zmienić lub zmodyfikować.

właściwe: 1. Wytwarzające pożądane wyniki. 2. Oparte na dowodach, które można poprzeć.

CZYNNIKI STRESU

Stresory

- testy
 - trudności w rodzinie
 - czynności wykonywane w tajemnicy
 - lęk przed niebezpieczeństwem
 - kłótnie
 - konfrontacje
 - rozwód
 - przyjaźnie:
 - wartości osobiste
 - problemy w szkole
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____

Może prowadzić do ..

Sposoby zmniejszenia lub rozładowywania stresu

Oznaki stresu

- bóle głowy
 - złość
 - niedojadanie lub niedosypianie
 - przejadanie się lub zbyt długie spanie
 - brak energii i zainteresowań
 - brak tolerancji
 - frustracja
 - odosobnienie
 - trudności ze skupieniem
 - napięcie
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____

ROZKŁAD ZAJĘĆ SAMA

Sam ma 16 lat i tego lata chce oferować usługi pielęgnacji trawników. Już zaczął, obiecując trzem sąsiadom, że będzie ścinać trawniki każdą sobotę. Sam liczy 20 dolarów za ścięcie trawnika i zebranie liści i trawy do worków. Każdy teren wokół domu zajmuje mu około półtorej godziny.

W ten weekend Sam ma jeszcze kilka innych rzeczy do zrobienia. W sobotę wieczór Sam idzie do kina na 7:00 z dwoma kolegami. Obiecał również pomóc ojcu - sprzątnie swój pokój i łazienkę, umyje samochód i zaopiekuje się młodszą siostrą przez kilka godzin w niedzielę. Sam chce kupić prezent na urodziny najlepszego kolegi w następnym tygodniu. W dodatku nauczyciel powiedział mu, że jeżeli wprowadzi pewne zmiany do swojej pracy śródsesemestralnej i odda ją w poniedziałek, może podnieść mu ocenę z C na B.

Sam nie wie, jak sobie z tym wszystkim poradzić! Jak ma to wszystko zrobić w ciągu jednego weekendu?

POMÓŻ SAMOWI UŁOŻYĆ PLAN.

- Zrób listę wszystkich jego czynności.
- Ponumeruj czynności począwszy od najważniejszej.
- Zrób grafik czynności na każdy dzień weekendu.
- Postaw gwiazdkę przy najważniejszych czynnościach.

<i>Lista rzeczy do zrobienia dla Sama</i> 		
	Rzeczy do zrobienia	Priorytet
Grafik		
	Sobota	Niedziela

Twój Plan Zajęć

Wpisz jutrzejszą datę, a następnie wypisz wszystko, co musisz zrobić. Pamiętaj, aby na pierwszym miejscu umieścić czynności najważniejsze i opatrzyć je gwiazdką na grafiku.

	Moje cele długoterminowe:
	Moje cele krótkoterminowe:
Priorytet	Rzeczy do zrobienia
	Grafik na dany dzień

Dziewczyna z Ivy League

Od filmu *Fresh Prince* do pierwszego roku na Harvardzie, gwiazda R&B Tatyana Ali patrzy z dystansem na swoją sławę.

Tatyana Ali z pewnością nie jest typową studentką pierwszego roku Harvard University. Oczywiście, że gwiazda R&B, która zyskała sławę grając kuzynkę Willa Smitha w filmie *The Fresh Prince of Bel-Air* mieszka w akademiku, ma pełną listę zajęć i spędza czas z przyjaciółmi na Harvard Yard. Ale w większość weekendów 19-letnia Tatyana jest z dala od Bostonu; zwykle podróżuje, promując swój debiutancki album, *Kiss the Sky* (Epic). - To szaleństwo - mówi Tatyana. - Co dwa tygodnie mam lekkie załamanie i czuję, że to jakiś obłąd.

Nie wierzysz? Spójrz tylko na jej typowy tydzień: Ma po dwa zajęcia na uczelni w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki. W czwartek po południu leci do Chicago na koncert, a następnie wraca na zajęcia w piątek. Następnie leci samolotem do San Francisco lub Portland na kolejne występy, a potem wraca na Harvard w niedzielny wieczór.

Ale pomimo szalonego grafiku Tatyana stąpa twardo po ziemi. Jak większość nowych studentów mówi, że była trochę przejęta spotkaniem z pięcioma koleżankami z pokoju. Wprowadziła się kilka dni po wszystkich, ponieważ była w trasie koncertowej i martwiła się, że uznają ją za nadętą primadonnę. Ale kiedy tylko Tatyana zjawiła się - z własnymi torbami, z mamą u boku - jej koleżanki z pokoju zorientowały się, że nie spodziewa się żadnego specjalnego traktowania.

W pierwszym semestrze na Harvardzie, Tatyana miała zajęcia z hiszpańskiego, genetyki, studiów afroamerykańskich i obowiązkowe zajęcia z pisania. Wstąpiła również do chóru studenckiego i

grupy teatralnej i została sternikiem męskiej drużyny wioślarskiej. Jak wielu innych studentów siedzi do późna, słuchając głośnej muzyki. (- Mamy tutaj bezustannie głośne party - przyznaje.) Nic więc dziwnego, że ma trudności, żeby zebrać się na zajęcia na 9 rano. - Po prostu wytaczam się z łóżka w piżamie, myję zęby, przemywam twarz, pakuję torbę, biegnę na zajęcia, a potem wracam do pokoju i biorę prysznic - mówi ze śmiechem.

Tatyana uważa, że to rodzice nauczyli ją, jak znajdować równowagę pomiędzy studiami i karierą. - W mojej rodzinie studia to coś oczywistego - mówi Tatyana. - Moi rodzice bardzo wspierali mnie w tym, co robiłam wcześniej, ale jeżeli miałabym z czegoś zrezygnować, z pewnością nie byłaby to szkoła.

Choć Tatyana jest w pełni zaangażowana w życie na kampusie, jej koleżanki nie mogą zapomnieć, że jest celebrytką. Wszystkie zebrały się wokół telewizora, kiedy ona i Will Smith wręczali Madonnie nagrodę podczas MTV Video Music Awards zeszłej jesieni. - Madonna wstała i pocałowała mnie w policzek - wspomina Tatyana. - Byłam taka podekscytowana. Moje koleżanki też. Naprawdę to było wspólne przeżycie.

Ale czy sam *Fresh Prince* - który był producentem jej debiutanckiego albumu i użyczył głosu na drugim singlu „Boy You Knock Me Out” - kiedyś zajrzy do jej akademika? Tatyana potrząsa głową. - To byłoby zupełne szaleństwo. Ludzie by powariowali. Byłaby to okropna scena.

A potem uśmiecha się. - Może zjawi się na rozdanie dyplomów.

—Marc S. Malkin

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1999, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

Moduł Cztery: Zarządzanie majątkiem osobistym - Middle School

SŁOWNICZEK

MODUŁ CZTERY: ZARZĄDZANIE MAJĄTKIEM OSOBISTYM

odpowiedzialny: Solidny; godny zaufania.

postawa: 1. Położenie ciała sugerujące jakąś myśl, odczucie lub działanie.
2. Stan umysłu, zachowanie lub postępowanie w odniesieniu do jakiejś sprawy, aby wskazać opinię lub przyczynę.

wiarygodny: 1. Godny wiary; godny zaufania. 2. Godny kredytu, ufności lub akceptacji.

dylemat: 1. Sytuacja lub problem, które wydają się nie oferować żadnego zadowalającego rozwiązania.
2. Niezbędny wybór pomiędzy równie niekorzystnymi alternatywami.

wymówka: Wyjaśnić winę lub przewinienie z nadzieją na uzyskanie wybaczenia lub zrozumienia; dążyć do usunięcia winy.

inicjatywa: Zdolność do rozpoczynania lub doprowadzania czegoś do końca; determinacja.

dojrzałość: 1. Osiągnięcie pełnego naturalnego stanu rozwoju lub wzrostu. 2. Rozpracować coś do końca w głowie.

ustalać priorytety: Zorganizować lub radzić sobie z rzeczami według porządku ważności.

odpowiedzialny: 1. Odpowiadający za własne zachowanie lub postępowanie. 2. Ktoś, komu można zaufać lub na kim można polegać; niezawodny.

stres: Stan skrajnej trudności, nacisku lub napięcia.

zarządzanie czasem: Określenie czynności do wykonania; ustalenie, które czynności są najważniejsze; ułożenie czynności w sposób umożliwiający terminowe zakończenie ich.

LISTA KONTROLNA ORGANIZACJI

Notatniki i skoroszyty

Czy mam...

- notatniki, foldery lub skoroszyty do moich przedmiotów szkolnych?
- osobny notatnik lub osobną część do każdego przedmiotu?
- miejsce z przodu, aby wpisywać tam zadane prace?
- miejsce z przodu, aby trzymać tam pracę domową do oddania?
- puste kartki w każdym notatniku na notatki i pracę w klasie?
- miejsce w każdym notatniku do przechowywania materiałów wręczanych przez nauczyciela?
- miejsce w każdym notatniku do przechowywania oddanych przez nauczyciela prac domowych i testów?

Czego potrzebuję, aby się zorganizować:

Rozkłady uczenia się

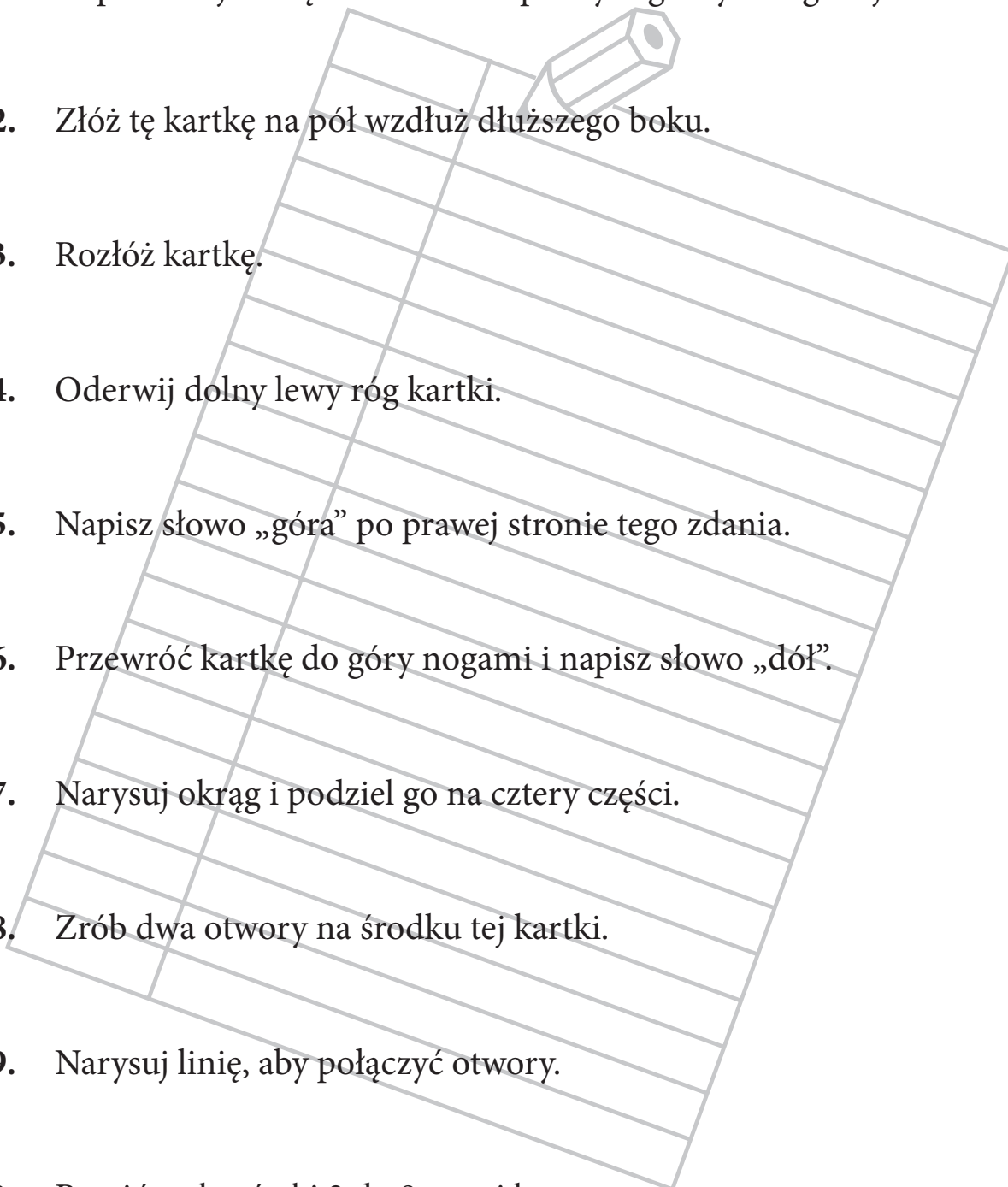
Konieczne...

- zdecyduj, w jakich godzinach będziesz uczyć się każdego dnia.
- zrób grafik tego, co musisz zrobić.
- odnotuj konkretne prace domowe.
- realizuj te plany!

MÓJ TYDZIEŃ NAUKI

Wypróbuj siebie

1. Napisz swoje imię i nazwisko w prawym górnym rogu tej kartki.
2. Złóż tę kartkę na pół wzdłuż dłuższego boku.
3. Rozłóż kartkę.
4. Oderwij dolny lewy róg kartki.
5. Napisz słowo „góra” po prawej stronie tego zdania.
6. Przewróć kartkę do góry nogami i napisz słowo „dół”.
7. Narysuj okrąg i podziel go na cztery części.
8. Zrób dwa otwory na środku tej kartki.
9. Narysuj linię, aby połączyć otwory.
10. Pomiń wskazówki 3 do 9 na tej kartce.

PRZYDATNE NOTATKI TO TAKIE, KTÓRE...

1. _____
 ❖ _____

 ❖ _____

 ❖ _____

 ❖ _____

2. _____
 ❖ _____

 ❖ _____

 ❖ _____

 ❖ _____

3. _____
 ❖ _____

 ❖ _____

 ❖ _____

SŁOWNICZEK

MODUŁ PIĘĆ: WYDAJNA NAUKA

atlas: Książka zawierająca mapy, niekiedy z ilustracjami.

bibliografia: Lista wszystkich źródeł informacji wykorzystanych w raporcie.

encyklopedia: Wszechstronna praca naukowa zawierająca artykuły na różne tematy, zwykle ułożone alfabetycznie.

parafraza: Powtórzenie czegoś innymi słowami, często aby pomóc zrozumieć znaczenie.

zasób: Coś, co można wykorzystać do wsparcia lub pomocy.

tezaurus: Książka lub inne źródło informacji, zawierające słowa o tym samym lub podobnym znaczeniu.

materiały wizualne: Obrazy, wykresy, mapy lub inne elementy graficzne służące do zilustrowania czegoś.

JAK MOGĘ TO ZROBIĆ?

Wymień wszystkie sposoby rozwiązania takich problemów. Ponumeruj opcje do każdego z nich.

PROBLEM 1: Oferowano ci świetnie płatną pracę - opiekę nad dzieckiem w sobotę rano, ale w innej dzielnicy. Jak się tam dostaniesz?

PROBLEM 2: Twój pokój jest taki nudny! Jak można go przeorganizować, aby wyglądał zupełnie inaczej?

ZNAJDŹ ROZWIĄZANIA

Znajdź wady i zalety każdej opcji, którą wypisałeś/aś na arkuszu czynności „Jak mogę to zrobić? Postaw znak + lub - po każdej z nich. Następnie znajdź opcję z największą ilością znaków + i najmniejszą ilością znaków - i zakreśl to rozwiązanie.

ZA I PRZECIW OPCJE DO PROBLEMU 1		ZA I PRZECIW OPCJE DO PROBLEMU 2	
	+ lub -		+ lub -

SŁOWNICZEK

MODUŁ SZEŚĆ: ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

problem: 1. Kwestia do rozważenia, rozwiązania lub rozstrzygnięcia. 2. Sytuacja, sprawa lub osoba stwarzająca trudność.

współpracować: Pracować razem, szczególnie nad wspólnym zadaniem.

umiejętność: 1. Przyswojona wiedza na temat jakiejś nauki, sztuki lub rzemiosła. 2. Rozwinięty talent lub umiejętność.

Czasem odczuwam...

A

zuchwałość
uczuciowość
obawę
agresję
zadziwienie
irytację
niepokój
skruczę
rezerwę
wstyd

B

skromność
zdradę
śmiałość
nudę
odwagę

C

spokój
ostrożność
radość
nieskrępowanie
kompetencję
pewność siebie
dezorientację
zaciekawienie

D

zdecydowanie
depresję
determinację
rozczarowanie
niesmak
strapienie

K

ekstazę
zażenowanie
energię
furię
entuzjazm
zazdrość
podekscytowanie
wycieńczenie

F

przyjazność
lęk
frustrację

G

wdzięczność
chciwość
winę

H

szczęście
bezradność
nadzieję
przerażenie

I

niecierpliwość
niekompetencję
niezdecydowanie
obojętność
niepewność
inspirację
obrazę
zastraszenie
rozdrażnienie

J

zazdrość o kogoś
radość

L

lenistwo
apatię
samotność

M

pełnię szczęścia
skłonność do psot
marność
kapryśność

N

negatywizm
nerwowość

O

optymizm
przytłoczenie

P

pogodę
osłupienie
paraliż
pozytywność
dumą
zdziwienie

R

żal
relaks
rozżalenie
niepokój
ruchowy

S

smutek
zadowolenie
bezpieczeństwo
spokój natury
szok
nieśmiałość
głupio
sceptycyzm
senność
brak energii
dąsy
zaskoczenie
podejrzliwość
współczucie

T

napięcie
bojaźliwość
spokój
zaufanie

U

skrępowanie
niezdecydowanie

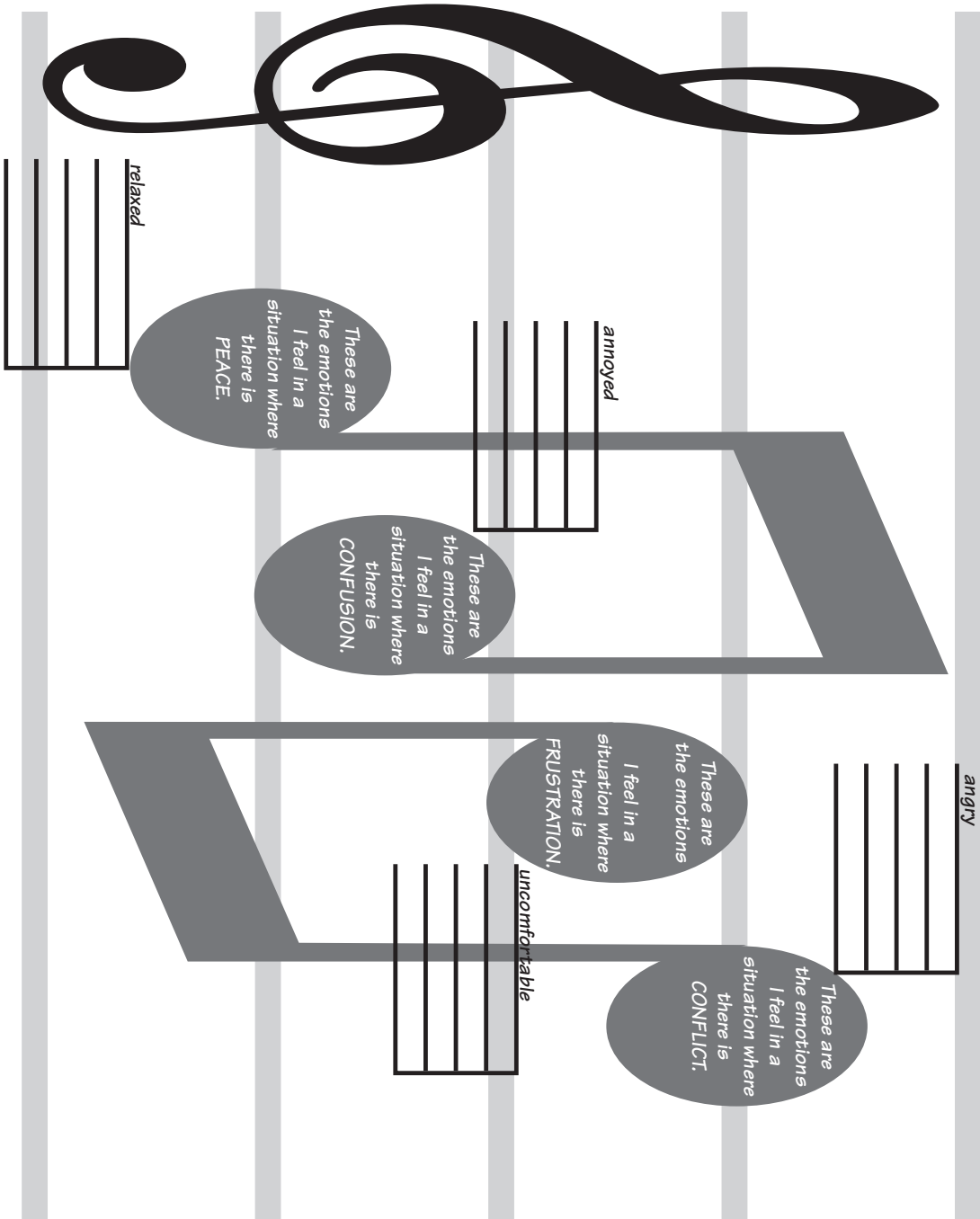
W

rezerwę
kapryśność
zmartwienie

Z

gorliwość

Skala Uczuć

AKT DWA

Przeczytaj, co mówi każda z tych osób. Również przeczytaj tekst poniżej tego dialogu aby zorientować się, co dana osoba chciała przez to powiedzieć.

- RODZIC:** (*z denerwowany, zły*) Gdzie byłeś?
(*Godzina spóźnienia, naprawdę się martwiłem.*)
- SAM:** (*defensywnie*) W szkole.
(*Zatrzymali mnie po lekcjach i jest mi wstyd z tego powodu.*)
- RODZIC:** (*dezorientacja*) Ale szkoła skończyła się ponad godzinę temu! Co robiłeś?
(*Zapomniałeś o wizycie u dentysty?*)
- SAM:** (*obrażony*) Mówiłem ci! Byłem w szkole! Nauczyciel nas przytrzymał do późna.
(*Nie wierzysz mi? No ładnie, czy powiedziałem „nas”?*)
- RODZIC:** (*sfrustrowany*) Dlaczego?
(*Po prostu wyjaśnij, dlaczego się spóźniłeś.*)
- SAM:** (*niespokojnie*) Bo ktoś zaczął strzelać z rurki i nauczyciel się wkurzył i zatrzymał całą klasę.
(*Tak naprawdę tylko mnie, bo to ja strzelałem.*)
- RODZIC:** (*z rezerwą*) Wygląda na to, że to nie było fair, ale przynajmniej powinieneś być zadzwonić.
(*Ale nie byłeś w to zamieszany?*)
- SAM:** (*z żalem*) Ale nauczyciel nie pozwolił nam wyjść z sali!
(*Zapomniałem zadzwonić. A tak powinienem być zrobić.*)
- RODZIC:** (*gniewnie*) Dość tego! Zadzwonię do nauczyciela w tej sprawie! Musiałam odwołać wizytę u dentystki!

KOMUNIKATY JA

Komunikaty Ja to wspaniały sposób wyjaśnienia co masz na myśli, kiedy jesteś zdenerwowany. Kiedy mówisz w ten sposób, ludzie są bardziej skłonni słuchać cię i odpowiadać bez gniewu i defensywności. Przeczytaj przykład i potem spróbuj napisać własne komunikaty Ja.

PRZYKŁAD

Ktoś z rodziny często zapomina przekazać ci wiadomości kierowane do ciebie.

Czuję *zdenerwowanie*

kiedy ty *nie przekazujecie mi wiadomości*

ponieważ *są ważne dla mnie.*

1. Kolega z klasy zaczął cię przezywać w sposób, który ci się nie podoba.

Czuję _____

kiedy ty _____

ponieważ _____

2. Nauczyciel nie wezwał cię do odpowiedzi przez cały tydzień, mimo że wciąż podnosisz rękę.

Czuję _____

kiedy ty _____

ponieważ _____

3. Jedna z twoich koleżanek pożycza twoje rzeczy i nie oddaje ich.

Czuję _____

kiedy ty _____

ponieważ _____

CZY SZKOŁĘ STAĆ NA NIEPEŁNOSPRAWNYCH UCZNIÓW?

Garret Frey miał zaledwie 4 lata, kiedy spadł z motoru ojca i poważnie uszkodził sobie rdzeń kręgowy. Od tego czasu Garret, który teraz ma 16 lat, jest sparaliżowany od szyi w dół. Potrzebuje całodobowej opieki, pomocy w jedzeniu i piciu, przy zmianach pozycji na wózku inwalidzkim, potrzebuje rurki odsysającej wydzielinę z gardła i monitorowania respiratora, który pomaga mu oddychać.

Bez kogoś do pomocy, kto zna się na pielęgniarstwie, Garret nie byłby w stanie chodzić do Jefferson High School w Cedar Rapids w Iowa, gdzie jest w drugiej klasie ze średnią ocen B.

Ale rodzina Freya płaci prawie 20 000 dolarów rocznie za dyplomowaną pomoc pielęgniarzką, która pomaga Garretowi. Od lat rodzice bez skutku próbują skłonić radę szkół Cedar Rapids, aby pokryła ten koszt. W listopadzie zeszłego roku ten spór doszedł do Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych.

- Niepełnosprawne dzieci, takie jak ja, mają prawo do darmowego kształcenia - mówi Garret - bez płacenia za dodatkową opiekę.

Ale kurator szkół Cedar Rapids, Lew Finch, twierdzi, że rada szkół nie ma pieniędzy na potrzebną Garretowi opiekę. Zwraca uwagę, że dystrykt zatrudnił już specjalną pomoc nauczycielską, kupił specjalny autobus i przystosował komputer do potrzeb Garreta. - Pojawia się pytanie, gdzie jest granica - powiedział Finch. - Jeżeli sądy otworzą taką możliwość, będzie to studnia bez dna.

Sprawa Garreta może zdecydować, jak daleko muszą pójść szkoły w zapewnianiu pomocy niepełnosprawnym uczniom. Prawo federalne wymaga, aby społeczności oferowały niepełnosprawnym uczniom pełny dostęp do edukacji publicznej - i pełny zakres „usług związanych z edukacją specjalną”.

Ale nie ma zgody co do zakresu dodatkowej opieki, do jakiej mogą być uprawnieni Garret i dziesiątki tysięcy innych poważnie upośledzonych uczniów. Państwo Frey mają nadzieję, że Sąd Najwyższy stwierdzi, że prawo obejmuje usługi pielęgniarstwa dla Garreta.

Ubezpieczenie Garreta płaci za jego pielęgniarkę. Ale prawie już wyczerpał limit polisy i rodzina nie może sobie pozwolić na samodzielne opłacanie takich usług. Jeżeli przegra sprawę, może być zmuszony kończyć szkołę średnią z domu.

Sprawa Garreta trafiła na pierwsze strony gazet, ale jemu nie zależy na dodatkowej uwadze. - Paru uczniów spytało mnie, czy uważam się za wzór do naśladowania - powiedział. - Nie myślę o sobie w ten sposób, ale jeżeli moja sprawa może pomóc zmienić rzeczy na lepsze, myślę, że byłoby to dobre.

Decyzja sądu spodziewana jest wiosną tego roku, a Garret nie może się już jej doczekać. - Chciałbym, żeby się to wszystko skończyło - mówi - i mam nadzieję, że pomoże to innym uczniom.

—Susan Hansen

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1999, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

Rozważ Wszy Stko

**Negatywny
konflikt.**

<p>1. OPANUJ SIĘ, spróbuj się zrelaksować.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weź trzy głębokie oddechy i/lub spróbuj się zrelaksować w inny sposób. • Zrelaksuj się i pomysł. <p><i>Wyluzuj się!</i> _____</p>	<p>2. ROZPOZNAJ WŁASNE ODCZUCIA.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co dokładnie wywołuje twój gniew? • Dlaczego? <p><i>Skup się!</i> _____</p>
<p>3. OKREŚL PROBLEM.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na czym naprawdę polega problem w tej sytuacji? • O kogo chodzi? <p><i>Zbierz fakty!</i> _____</p>	
<p>4. ZDECYDUJ, CO ZROBIĆ.</p> <p>Zastanów się nad zaletami i wadami tych opcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracuj dalej nad rozwiązaniem. • Wycofaj się! <p><i>Pomyśl!</i> _____</p>	
<p>5. KOMUNIKUJ SIĘ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bądź asertywny/a. • Okazuj szacunek. • Powiedz to, co masz na myśli. • Zacznij od "Ja," nie "ty". <p><i>Skup się!</i> _____</p>	
<p>6. WYSLUCHAJ DRUGIEJ STRONY.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie przerywaj! • Skup się i pomysł o tym co jest mówione. <p><i>Zachowaj spokój!</i> _____</p>	
<p>7. SZUKAJ ROZWIĄZAŃ PRZYNOSZĄCYCH KORZYŚCI OBYDWU STRONOM.</p> <ul style="list-style-type: none"> • To nie jest gra! Nikt nie musi przegrać. • Wykorzystaj swoje umiejętności rozwiązywania problemów. <p><i>Pomyśl!</i> _____</p>	

**Pozytywne
rozwiązania!**

DYLEMATY

1. Grasz w piłkę z kolegami z klasy podczas lunchu. Niektórzy zawodnicy popychają się podczas meczu. Kiedy wracacie do klasy, ktoś uderza cię pięścią. Co zrobisz?
2. Twoja koleżanka jest w złym nastroju, ponieważ ma zakaz wychodzenia na tydzień. Mówisz, żeby pójść do kina, a onanagle zaczyna krzyczeć na ciebie. Zanim się orientujesz, kłóćcie się na temat pracy domowej. Co zrobisz?
3. Brat drażnił się z tobą przez całe popołudnie. Rzucasz w niego gumką i mówisz, żeby przestał. On rzuca w ciebie poduszką i strąca ci okulary z nosa. Co zrobisz?
4. Słyszysz, że ktoś oskarża cię o kradzież kurtki. Ktoś zgubił kurtkę, która wygląda jak twoja. Ta osoba zadaje się z grupą ludzi, której ty starasz się unikać. Co zrobisz?

SŁOWNICZEK

MODUŁ SIEDEM: ROZWIĄZYWANIE KONFLIKTÓW

konflikt Stan niezgodności pomiędzy osobami, pomysłami lub interesami; starcie.

dynamika: Siły wytwarzające lub kierujące czynnością bądź ruchem.

wybuchnąć: Wyłonić się gwałtownie z ograniczeń lub granic; eksplodować.

eskalować: Zwiększać się, powiększać lub nabierać stopniowo natężenia.

nietolerancja: 1. Niezdolność lub brak chęci na znoszenie kogoś/czegoś. 2. Odmowa dopuszczenia przeciwnych przekonań.

nieporozumienie: Niepowodzenie komunikacji spowodowane niewyraźną wymową lub niezrozumieniem.

przejęzyczenie: 1. Nieprawidłowe mówienie lub wymawianie słów. 2. Mówienie błędne, niewłaściwe lub pośpieszne.

nastrój: Tymczasowy stan umysłu lub uczuć w odniesieniu do jakiegoś odczucia.

przeciwstawiać się: 1. Być w konflikcie z czymś. 2. Ustawić się w taki sposób, aby stanąć wobec lub skonfrontować coś innego.

rozwiązanie: 1. Wyjaśnienie, problemu lub zagadki; rozwiązanie. 2. Postępowanie ustalone lub zdecydowane.

rozwiązać 1. Podjąć zdecydowaną decyzję na jakiś temat. 2. Znaleźć rozwiązanie czegoś; rozwiązać.

tolerancja: Zdolność lub tendencja do uznawania i szanowania przekonań lub sposobu postępowania innych.

skłonność: Wyróżniająca lub konkretna właściwość charakteru jakiejś osoby; jakość; charakterystyka.

PRAWDA CZY FAŁSZ

Zaznacz przy każdym stwierdzeniu, czy uważasz je za prawdziwe czy fałszywe.

	PRAWDA	FAŁSZ
1. Mogę uczestniczyć w zajęciach z udziałem osób, których nie znam.		
2. Nie oszukuję na teście, nawet jeżeli wszyscy inni to robią.		
3. Czasami myślę, że ludzie, którzy są mało popularni są mili.		
4. Wypowiadam swoje zdanie, nawet kiedy myślę, że inni się z nim nie zgodzą.		
5. Pomagam osobie, która potrzebuje pomocy, nawet jeżeli nie jest kimś bliskim.		
6. Lubię spotykać ludzi, którzy różnią się ode mnie.		
7. Nawet kiedy dwóch moich znajomych nie rozmawia ze sobą, wciąż mogę przyjaźnić się z każdym z nich.		
8. Założę ulubioną koszulkę do szkoły, nawet jeżeli nikt inny nie nosi takich koszulek.		
9. Przyłączę się do popularnej grupy, nawet jeżeli robi się w niej rzeczy, z którymi się nie zgadzam.		
10. Nie skłamię, żeby kryć przyjaciela, nawet jeśli mnie o to poprosi.		
ŁĄCZNIE		

Teraz wróć i zaznacz stwierdzenia, które twoim zdaniem są najtrudniejsze dla ludzi w twoim wieku.

SPRAWY SĄDOWE

PRZYPADEK 1

Pewnego popołudnia Kevin opiekował się dzieckiem w domu sąsiada. Zostawił swój telefon komórkowy w domu i chciał zadzwonić do kolegi, który odwiedzał krewnych w innym stanie. Zapytał, czy może skorzystać z telefonu i sąsiad pozwolił mu na to. Kevin nie powiedział, że będzie dzwonił do innego stanu.

W rezultacie sąsiad dostał wysoki rachunek za rozmowy międzymiastowe. Sąsiad powiedział, że Kevin jest mu winny popołudnie opieki nad dzieckiem, aby to wyrównać. Kevin odpowiedział, że nic nie jest mu winny, ponieważ miał zgodę na skorzystanie z telefonu.

PRZYPADEK 2

Shante przyniosła sztuczne ognie i zapalki do szkoły. Dała kilka sztucznych ogni Rosie i namówiła ją, żeby odpaliła jeden z nich w klasie. Rosa powiedziała, że zrobi to tylko wtedy, jeżeli Shante również to zrobi.

Rosa odpaliła sztuczny ogień, ale Shante tego nie zrobiła. Rosa została zawieszona w prawach ucznia. Rosa twierdzi, że to Shante powinna być zawieszona, ponieważ to ona przyniosła sztuczne ognie do szkoły. Shante twierdzi, że ponieważ Rosa odpaliła sztuczny ogień w klasie, to właśnie ona powinna być zawieszona.

PRZYPADEK 3

Drużyna piłkarska Roberta zapewnia uniformy i buty graczom. Mają je nosić na treningi i na mecze. Robertowi nie podobają się one.

Na pierwszym treningu Robert mówi, że zapomniał uniformu i butów. Trener mimo to pozwala mu grać. Na drugim treningu Robert twierdzi, że uniform był w praniu, a buty zostawił w samochodzie mamy. Trener odsyła go na ławkę. Kiedy Robert zjawia się bez uniformu i butów po raz trzeci, trener odsyła go do domu.

Robert twierdzi, że trener go nie ostrzegł i w związku z tym jest nie fair. Trener twierdzi, że jeżeli Robert nie będzie nosił uniformu i butów drużyny, nie będzie mógł grać.

PRZYPADEK 4

Keisha wcześniej skończyła test z matematyki. Nudziła się i zaczęła szkicować i pisać na stronie w notatniku. Patrzyła wciąż na koleżankę w następnym rzędzie. Jej koleżanka w końcu spojrzała na nią i szepnęła „Co robisz?”. Keisha podniosła notatnik, a koleżanka spojrzała w jej stronę. Nauczycielka dała obydwu dziewczynom F na teście.

Nauczycielka twierdziła, że dziewczyny ściągały. Dziewczyny twierdzą, że nie robiły niczego niewłaściwego.

NAPRAWDĘ POTRZEBUJĘ PRACY

Naprawdę potrzebuję pracy. Problem w tym, że mam dopiero 14 lat. Macie jakieś pomysły, jak mogę zarobić trochę pieniędzy?

M. F., 14 Georgia

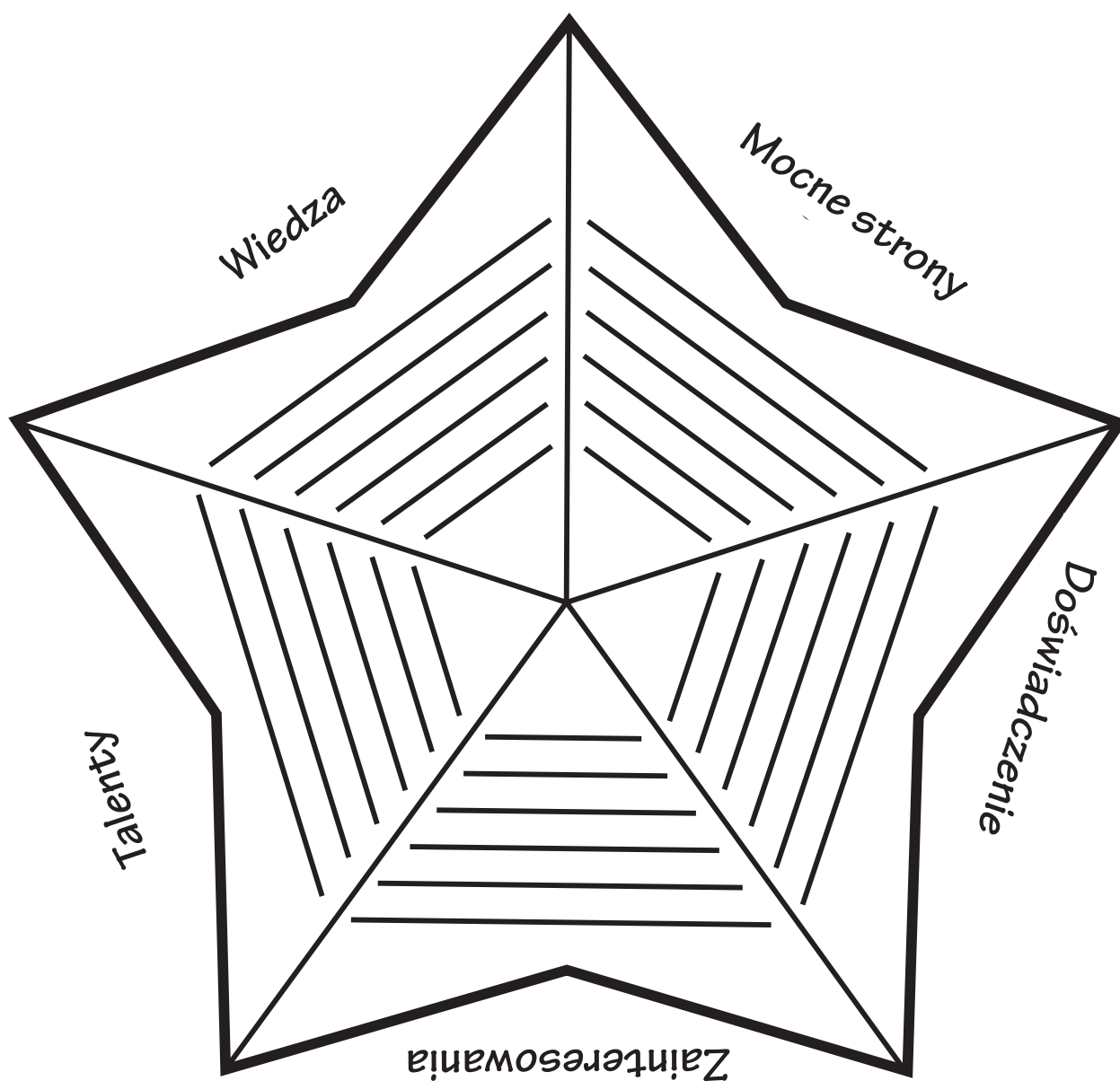
Zatrudnienie przed ukończeniem 16 lat jest prawie niemożliwe, ale jeżeli jesteś naprawdę ambitny i trochę kreatywny, możesz być swoim własnym szefem zakładając firmę! Daryl Bernstein, który napisał książkę z pomysłami na małą firmę, kiedy miał 15 lat, „*Lepsze niż stoisko z lemoniadą*” (Beyond Words Publishing, 1995), radzi: Po pierwsze, pomyśl co potrafisz i co cię interesuje. Lubisz zwierzęta? Możesz oferować wyprowadzanie psów. Zawsze budzisz się wcześniej? Zaczynaj usługę budzenia. Następnie zorientuj się, jakie materiały

są ci potrzebne (łopatką do zbierania odchodów i plastikowe woreczki, jeżeli wyprowadzasz psy; telefon, jeśli proponujesz usługę budzenia), ile za te usługi liczyć i ile czasu potrzebujesz. Przygotuj trochę ulotek reklamowych i to wszystko. Jakies inne wskazówki? Słuchaj, kiedy dorośli wokół ciebie zaczynają narzekać, że pewnych rzeczy nigdy nie można załatwić. Może to być pakowanie prezentów, zorganizowanie albumów ze zdjęciami i dostawa ubrań z pralni chemicznej, jest mnóstwo rzeczy, na których można zarabiać.

*Przedrukowano za zgodą czasopisma *React*. Copyright 1998, Advance Magazine Publications, Inc. Użycie: Kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. *React* zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

SIŁA SŁAWY

Fakty osobiste:

SŁOWNICZEK

MODUŁ OSIEM: SPOJRZENIE W PRZYSZŁOŚĆ

ambivalencja: 1. Niepewność lub zmienność; niezdecydowanie. 2. Doświadczanie sprzecznych lub przeciwstawnych odczuć wobec kogoś lub czegoś w danym momencie, szczególnie miłości i nienawiści.

dysputa: 1. Spieranie się o coś; debatowanie. 2. Kwestionowanie prawdziwości czegoś; wątplenie.

presja rówieśników: Wpływ przyjaciół lub innych rówieśników, skłaniający do zachowywania się w pewien sposób.

wartości osobiste: Pryncypia, normy lub właściwości, które dana osoba uważa za godne lub pożądane.

wizualizacja: 1. Tworzenie obrazu umysłowego czegoś. 2. Wytwarzać obraz w umyśle; wyobrażać sobie.

PRZYKŁAD UMOWY

Ja, (imię i nazwisko ucznia), uczeń klasy (imię i nazwisko nauczyciela i przedmiot) niniejszym zobowiązuję się do udziału w projekcie nauki przez zaangażowanie, który ma wykonywać nasza klasa. Jako członek zespołu projektowego, zobowiązuję się:

- Przychodzić na czas do klasy w celu najlepszego wykorzystania czasu na projekt.
- Poważnie traktować projekt i wszystkie związane z nim prace.
- Wykonywać zadania na czas i najlepiej jak potrafię.
- Dotrzymywać wszystkich zobowiązań związanych z projektem.
- Kontynuować pracę nad projektem do czasu jego zakończenia, albo do czasu, kiedy zespół uzna, że praca jest zakończona.

Podpisano dnia _____

(Data)

(Podpis ucznia)

(Podpis nauczyciela)

(Podpis świadka)

NAUKA PRZEZ ZAANGAŻOWANIE - WSKAZÓWKI I LISTA KONTROLNA

Wybór projektu

- Zdefiniuj „naukę przez zaangażowanie” dla uczniów.
- Zmotywuj i zainspiruj uczniów do włączenia się.
- Pomóż uczniom wybrać temat projektu.

Tworzenie planu działania i przygotowanie do projektu

- Zdefiniuj „plan działania” i wyjaśnij, dlaczego należy go sporządzić.
- Wyjaśnij, jakie informacje należy włączyć w plan działania.
- Zapoznaj uczniów z różnymi sposobami znajdowania informacji na temat nauki przez zaangażowanie.
- Zorganizuj działania badawcze uczniów.
- Skłoń uczniów do podpisania umowy w sprawie projektu.
- Zorganizuj prace studentów poprzez utworzenie zespołów projektowych lub grup roboczych.
- Pomóż uczniom spisać plan działania.
- Pomóż uczniom przygotować harmonogram projektu/schemat przepływu pracy.
- Poleć uczniom złożenie planu działania do zatwierdzenia przez właściwe osoby.
- Przygotuj uczniów do prezentacji na temat danego projektu.
- Pomóż uczniom ulepszyć plan działania, jeżeli jest to potrzebne.
- Udzielaj wskazówek uczniom wykonującym czynności wyznaczone w planie działania w przygotowaniach do projektu.
- Wyjaśnij znaczenie i metody śledzenia postępu uczniów pracujących nad zakończeniem projektu.
- Wyjaśnij koncepcję i znaczenie dobrej etyki pracy.
- Wyjaśnij szczególne okoliczności, przed którymi uczniowie mogą stanąć pracując nad tym projektem.

Realizacja projektu

- Przypomnij uczniom, aby sprawdzili wielokrotnie, czy faktycznie zakończyli całą pracę związaną z projektem.
- Pomóż uczniom przeprowadzić burzę mózgow odnośnie problemów z projektem pojawiających się w ostatniej chwili.
- Skłoń uczniów do przejścia przez cały projekt i stworzenia programu na dzień projektu.
- Wspieraj uczniów w czasie realizacji projektu nauki przez zaangażowanie.
- Uczcij sukces.

Samoocena i ocena publiczna

- Wyjaśnij, czym jest samoocena i dlaczego jest pożyteczna.
- Wyjaśnij, co samoocena powinna obejmować.
- Skłoń uczniów do przeprowadzenia samooceny pracy nad projektem.
- Wyjaśnij, czym jest ocena publiczna i dlaczego jest pożyteczna.
- Wyjaśnij, co ocena publiczna powinna obejmować.
- Poleć uczniom przeprowadzenie publicznej oceny swojej pracy.
- Oceń wpływ projektu na uczniów i społeczność.

ARKUSZ ŚLEDZENIA

Imię i nazwisko:

Dzisiejsza data

Temat projektu:

Imię i nazwisko	Czynność	Termin realizacji	Dzisiejsza Data	Uwagi

PRZYKŁAD NOTATKI

DO: Ms. Grimes
OD: Zespół pisania scenariusza teatralnego
DOT.: Tygodniowy raport postępów
DATA: 22 marca

W tym tygodniu nasz zespół wykonał następujące czynności:

- Napisał drugą wersję drugiego aktu sztuki.
- Przeprowadził korektę pierwszego aktu, który jest już skończony.
- Spotkał się z zespołem badań, aby omówić następujące kwestie, na które potrzebujemy odpowiedzi do ostatniego aktu sztuki:
 - Jakie gatunki ryb składają się na ekosystem parku?
 - W jaki sposób zmiana pór roku wpływa na ekosystem?

Mamy następujące trudności do pokonania:

- Sala teatralna szkoły podstawowej jest zajęta w dniu, w którym zaplanowaliśmy na nasze przedstawienie.
- Wciąż nie możemy znaleźć pudeł tekturowych do scenografii.

W następnym tygodniu planujemy zakończyć następujące czynności:

- Napisać pierwszy szkic trzeciego i ostatniego aktu sztuki.
- Przeprowadzić korektę drugiego szkicu drugiego aktu.
- Zmienić datę w sali teatralnej szkoły podstawowej; przejrzeć terminy.
- Skontaktować się z miejscowymi sklepami i zakładami recyklingu z prośbą o pudła tekturowe.

NASTOLATKI ZMIENIAJĄ ŚWIAT NA LEPSZE

MARGUERITE MARSH

Gry wideo, iPody, telefony komórkowe, SMS-y, oglądanie telewizji, złe zachowanie - to atrybuty, które niektórzy ludzie przypisują dzisiejszym nastolatkom. Niektóre pasują do tego stereotypu, ale większość nie.

Problem w tym, że dobre zachowanie nie zawsze jest tak mocno nagłaśniane, jak złe zachowanie. Spójrzcie tylko na tych nastolatków, którzy zmieniają świat na lepsze. Może to zmienić sposób, w jaki patrzycie na młodzież poniżej 18 roku życia.

Mimi Ausland

Niewielu ludzi, a jeszcze mniej nastolatków, może pochwalić się założeniem strony internetowej, żeby karmić głodne zwierzęta w lokalnym schronisku. Ale Mimi Ausland, 12-latką z Bend w stanie Oregon, która była wolontariuszką w takim schronisku, właśnie tego dokonała.

Ausland zapożyczyła pomysł z witryny Free Rice, gdzie za każde pytanie, na które odpowiesz poprawnie, witryna przekazuje dotację 10 ziarenek ryżu na program World Food, który pracuje nad zlikwidowaniem głodu na świecie. Zamiast ryżu wybrała karmę dla kotów i psów. Każdego dnia były publikowane są dwa pytania - jedno na temat kotów, i jedno na temat psów. Kiedy odpowiadasz, poprawnie lub nie, przekazujesz dotację 10 kawałków karmy dla każdego zwierzęcia.

Według jej witryny Ausland uruchomiła stronę freekibble 1 kwietnia 2008 r. Do 14 maja zebrała 240 funtów karmy, którą dostarczyła do miejscowego schroniska Humane Society of Central Oregon.

Jej pierwsza dotacja wystarczyła do wyżywienia 450 psów przez jeden dzień. Do 4 stycznia 2010 r, freekibble i freekibblekat zgromadziły ponad 285 000 funtów (142 tony) karmy, która została rozdzielona pomiędzy 13 schronisk w Stanach

Zjednoczonych. Nic dziwnego, że wygrała doroczną nagrodę humanitarną ASPCA za rok 2008.

Sally O'Brien

Jako 18-letnia uczennica ostatniej klasy szkoły średniej Upper Arlington High School, Sally O'Brien nie narzekała na brak zajęć. Po lekcjach uczyła innych uczniów, była redaktorką dorocznej książki pamiątkowej i redaktorką artystyczną czasopisma literacko-artystycznego szkoły. Pracowała też trzy razy w tygodniu w miejscowej restauracji. Ale to nie powstrzymało jej od wolontariatu w szkole i w okolicy. - Wolontariat działa w dwie strony - wyjaśnia O'Brien. - Niezależnie od tego, jak dużo daję z siebie, zawsze dostaję coś w zamian.

Jej lista projektów wolontariatu jest długa - w szkole zaangażowała się w musicale, współpracę z innymi uczniami, ruch Respect Yourself, oraz Honor Flight Club, jest też wychowawczynią na obozie dla szóstoklasistów w Big Brothers Big Sisters' Camp Oty'Okwa. Każdego lata zgłasza się również jako wolontariuszka w Upper Arlington's Safety Town, co robi już od szóstej klasy - pracując z dziećmi w wieku lat 5 i 6. - Pracowałam w biurze, byłam asystentką nauczycielki, sprawowałam nadzór zewnętrzny - mówi O'Brien. - Nauczyłam się tak wiele. Dzieci nauczyły mnie równie wiele, jak ja nauczyłam ich. Teraz lepiej

NASTOLATKI ZMIENIAJĄ ŚWIAT NA LEPSZE

(C.D.)

współpracuję z ludźmi. Nauczyłam się patrzeć z ich punktu widzenia. Nauczyłam się, żeby nie brać rzeczy zbyt poważnie i wyciągać rękę do potrzebujących ludzi.

A poza tym Sally wraz z koleżankami wyprowadza psy w Capital Area Humane Society. - Możemy wyprowadzać psy, a jednocześnie spędzać ze sobą trochę czasu - mówi O'Brien. Jej praca z psami nie kończy się na tym. Wraz z rodziną odchowuje szczeniaki dla programu Pilot Dogs od roku 2001. Do tego czasu miała u siebie siedem szczeniaków - każdym opiekując się przez rok. - Pomagamy w opiece nad nimi, socjalizowaniu i szkoleniu - mówi O'Brien. - Moi rodzice odegrali w tym wielką rolę. Nauczyli mnie, że mam wystarczająco dużo, aby wyciągnąć rękę do potrzebujących ludzi i wpłynąć na społeczność. Mam na to czas. I mimo to wciąż znajduję chwilę, żeby spotykać się z przyjaciółmi. Skoro wciąż mogę robić to co chcę, więc dlaczego nie?

Erin O'Brien

Erin O'Brien ma 16 lat, jest uczennicą trzeciej klasy Upper Arlington High School i siostrą Sally. Erin również jest zaangażowana w lokalną społeczność i działa w wielu tych samych organizacjach co Sally, ale również ma swoje własne zainteresowania. Erin złożyła dotację ze swoich włosów do organizacji Locks of Love - wymóg jest taki, aby włosy miały co najmniej 10 cali długości. - Zawsze nie cierpiałam obcinania włosów - powiedziała O'Brien. - Kiedy miałam 11 lat, sięgały mi do bioder. Zrobiłam to już trzy razy i mam zamiar robić w dalszym ciągu.

Uczestniczy również w Link Crew w szkole, pomagając nowym uczniom przychodzącym

do szkoły średniej, była reżyserką corocznego musicalu w lokalnej middle school i włączyła się w działania Respect Yourself, jak również była wychowawczynią na obozie szóstoklasistów w Camo Oty'Okwa. - Na te obozy jeździ cała szósta klasa - mówi O'Brien. - Celem jest dawanie dobrego przykładu innym. Mogą nie wiedzieć, jak zachować się w nowym środowisku. Dzielimy się całym doświadczeniem takiego obozu. Wiele nauczyła się od uczestników obozu. - Nauczyły mnie, jak ważne jest patrzeć na rzeczy z perspektywy innych. A także żeby wyluzować się i dobrze się bawić.

Od szóstej klasy O'Brien spędza każde lato w Safety Town. W tej chwili jest pomocą nauczyciela, pomaga dzieciom w robótkach ręcznych i uczy ich piosenek. Uczy również bezpieczeństwa ruchu i ostrożnego przechodzenia przez jezdnię. A czego sama się nauczyła? - Rozwinęłam nowe umiejętności pracy z ludźmi i zdolność komunikacji w kontaktach z dziećmi, ich rodzicami i osobami z nadzoru. Przygotowuję się w ten sposób do dorosłej pracy i do rozmów kwalifikacyjnych. Celem O'Brien jest studiowanie komunikacji i może praca w dziedzinie PR. 0 Uwielbiam pracować z wieloma ludźmi - mówi O'Brien. - Safety Town pozwoliła mi to zrealizować.

O'Brien ma rady dla nastolatków, które chcą spróbować wolontariatu, ale nie mogą zdecydować co robić - powinni zacząć od Humane Society. - To bardzo popularne. Łatwo jest sprzątać klatki i wyprowadzać psy. Znajdź swoje talenty i umiejętności, aby zrobić coś pożytecznego. Zorientuj się, w czym jesteś dobra i co sprawia ci przyjemność. Lubisz sport? Może spróbuj

NASTOLATKI ZMIENIAJĄ ŚWIAT NA LEPSZE

(C.D.)

Special Olympics? Lubisz pomagać dzieciom? Znajdź szkołę, która może skorzystać z twojej pomocy. Zawsze można znaleźć coś zgodnego z twoimi zainteresowaniami.

Eryn Dalton Powell

Laureatka nagrody imienia Jeffersona wręczonej w 2009 roku w Columbus za służbę publiczną, twórczyni witryny Erin's Healing Arts, Eryn Dalton Powell ma wiele doświadczenia życiowego w wieku 14 lat. Bardzo wcześnie zdiagnozowano u niej niedokrwistość sierpowatokrwinkową (SCA), po czym spędzała długie miesiące w Nationwide Children's Hospital. Pomysł na pierwszą zbiórkę zabawek narodził się w szpitalu, kiedy poddawano ją leczeniu na SCA. - Było to dość bolesne - powiedziała. - Komórki krwi blokują się w żyłach. Staralam się nie myśleć o bólu - zaczęłam rysować i robić kartki.

Wózek z prezentami oferujący pacjentom materiały do sztuk plastycznych i prac ręcznych, zabawki, notatniki i pluszowe zwierzątka bardzo pomógł. - Ludzie przekazują różne takie rzeczy - mówi Eryn. - Czuję się lepiej widząc, że ktoś o mnie myśli.

Powell rozpoczęła zbiórkę zabawek z koleżankami z klasy, które były podekscytowane możliwością pomagania

Przedrukowano za zgodą Dispatch Printing Company. Copyright 2010, The Dispatch Printing Company. Potrzebny sprzęt: kopiarka, rzutnik do materiałów nieprzezroczystych, slajd do rzutnika. Dispatch Printing Company zezwala na przedrukowanie tej strony do wykorzystania w klasie.

innym. Pierwsza zbiórka była tak wielkim sukcesem, że postanowiła powtarzać ją co roku, nawet zyskując pomoc od Orkiestry Symfonicznej Chicago i nauczycieli w swojej szkole.

Pomysł witryny internetowej zrodził się, kiedy jej mama zauważyła rysunki i zrobiła z nich kartki. W tej chwili Powell sprzedaje kartki na swojej stronie internetowej, zbierając fundusze. Jej cel? Pomoc i edukacja innych cierpiących na SCA.

- Wielu ludzi nawet nie wie, że ma tę chorobę. 16-latka miała udar i dopiero wtedy ją zdiagnozowano. Zwyczajnie też chce pomagać innym. - Jeżeli ktoś może poczuć się w jakiś sposób lepiej, chcę zrobić co mogę, aby takiej osobie pomóc. Jestem szczęśliwa pomagając innym. Po prostu uwielbiam to.

Powell ma inne plany na swoją witrynę - na przykład tworzenie kalendarza ze zdjęć, które lubi robić. Ale to musi poczekać. Z powodu SCA opuściła dużo szkoły w tym roku i ma mnóstwo pracy domowej, aby dogonić innych. Ale to jej nie zniechęca. - Lubię poczucie, że coś osiągnęłam - mówi Powell. - Ale jednocześnie mam wrażenie, że mogę zrobić więcej. Jestem naprawdę szczęśliwa, ale wiem, że mogę to kontynuować.